

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

velin

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

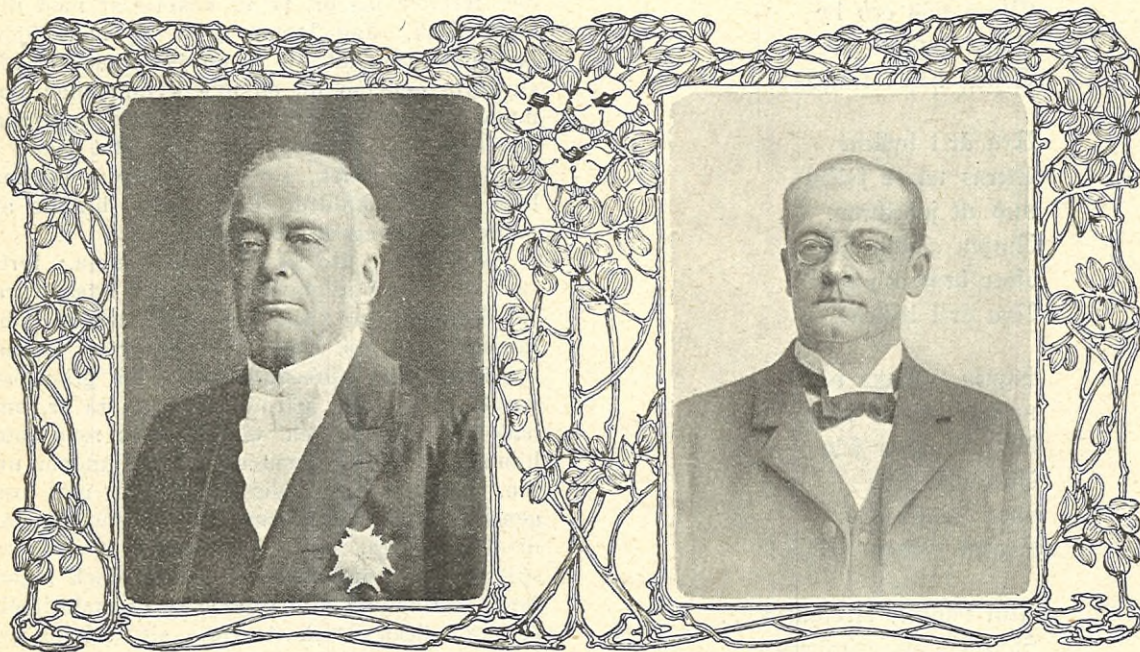
FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET.

N:r 1 (836).

LÖRDAGEN DEN 3 JANUARI 1903.

16:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 6:— IDUN, PRAKTUPPLAGAN » 8:— IDUN, FÄNRIK STÅL-UPPL. » 10:— IDUN'S MODETIDNING » 2: 20	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ: 17 BRYGGAREGATAN 17. REDAKTIONEN KL. 10—4. EXPEDITIONEN KL. 9—5. ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUN'S KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	--	--	--	--

F. D. LANDSHÖFDINGEN GREFVE HANS WACHTMEISTER.

GENERALDIREKTÖREN GREFVE HANS H:SON WACHTMEISTER.

DEN NUVARANDE OCH DEN BLIFVANDE FIDEIKOMMISSARIEN TILL JOHANNISHUS.

DET GREFLIGA WACHTMEISTERSKA FIDEIKOMISSET JOHANNISHUS.

NÄR TOLFTE CARLS stjärna gått ned och slaget vid Pultava skingrat de många gyllene storhetsdrömmar, som de segrande kanonerna vid Narva några år förut uppväckt, blef det klart för de män, som då buro dagens tunga och hetta, att länge skulle ej provinserna hinsidan Östersjön räknas till Sverige, och de kände en maning att i tid söka fotfäste inom moderlandets hank och stör. Bland dem, som lyssnade till dessa varningsljud, var general-amiralen Hans Wachtmeister, greve till Johannishus i Liffland, af yngre generationer benämnd »gamle Hans». Han sålde då släktens stamgods Johannishus och inköpte i stället det af Nils Skunck i Blekinge grundade Skunckenberg samt förenade detta med Tromtö och underlydande gårdar. Denna stora ägovidd gjorde därpå han och hans grefvinna Sophia Lovisa von Ascheberg den 25 okt. 1712 till fideikommiss i den Wachtmeisterska släkten.

I fideikommissbrevet bestämdes, att hufvudmannen för ätten eller hans änka, så länge hon lever ogift, skall innehafva det praktiga godset. Namnet förändrades till Johannishus af sonsonen greve Hans Georg Wachtmeister, hvilken jämte sin gemål, den energiska och

manhaftiga Hille Britta Trolle, uppbyggde det nuvarande corps de logis'et, som i enkel barockstil, med det Wachtmeisterska vapnet öfver ingångsportarna, ståtligt och vörndadsbjudande reser sig bland parkens härliga träd. Förstugan är i samma stil som i det gamla Västgötagodset Gräfsnäs. En stor del af ekonomibyggnaderna förskrifver sig äfven från greve Hans Georgs tid.

Efter sin makes död regerade grefvinna Hille Britta enväldigt på Johannishus i sexton år. En af hennes döttrar, Henrica Birgitta, var gift med landshöfdingen i Blekinge friherre Salomon Christoffer von Köhler.

I Johannishus' gemak äro nutid och forntid sammanparade af konstefarna händer, och dess rika samling af möbler från förgångna tider sätter sin prägel af gammaldags gedigenhet på det hela. (Se sid. 4!) Salen med sina tre familjegrupper af Wachtmeistrar från olika århundraden är särdeles tilldragande, och man stannar gärna en stund framför dessa, som tala sitt tysta, men gripande språk.

Den äldsta taflan, från slutet af sextonhundratalet, målad af den store mästaren Ehrenstrahl, framställer Johannishus' förste ägare, den ståtliga krigaren och ämbetsmannen, den förste med Wachtmeisterska namnet, som innehade landshöfdingeposten i Blekinge, gamle greve Hans, och kring honom äro grupperade hans sex bröder, alla riddersmän

sans peur et sans reproche. De äro enligt tidens smak iklädda antikens dräkter. Den andra taflan, af Westin, från slutet af sjuttonhundratalet, återger greve Hans Georg, Johannishus' byggherre, och hans sex söner: Hans Fredrik, kontreamiral, Carl Axel Trolle-Wachtmeister till Trolleberg, nu Trolle-Ljungby, riksdrott, en af rikets herrar och serafimerriddare — det var han, som med egen hand dubbade sin fader till kommandör med stora korset af Vasaorden — Claes Adam, förste amiral, en af rikets herrar, serafimerriddare, Gustaf, general och likaledes en af rikets herrar och serafimerriddare, Arvid Alaric, major, samt Bleckert, fänrik vid konungens eget värfvade regemente, som ung skadad af ett vådaskott.

Den tredje af dessa märkliga familjetaflor är målad af friherrinnan Emma Sparre och föreställer nuvarande fideikommissarien till Johannishus, f. d. landshöfdingen i Blekinge greve Hans Wachtmeister, samt hans sex söner, unga spänstiga gestalter, väl värdiga att återgifvas af konstnärens pensel. En af dem har dock döden skördat vid unga år, och hans bild synes i bakgrunden på ett särskildt, liksom å väggen hängande porträtt — frånvarande och dock närvarande.

I arkivet på Johannishus finnes bland andra ett bref från Carl XII som sjuårig pilt till general-amiral W., så lydande:

»Jag tackar Herr Gen-Amiralen för sit skiepp och om Jagh kan göra honom något til villjes igjen så skal Jagh gierna gjort och Jagh vil försäkra Herr Gen-Amiralen at Jagh skal intet glöma bort then godhet som migh bevister är.

Herr Gen-Amiralens välvillige Carolus.

Stockholm 20 Dec. 1689.

Det åtföljdes af bref från prinsens guvernör riksrådet Lindsköld, hvarur må anföras:

»Nu kan jag försäkra kära bror, att så litet och godt som prinsens bref är, så är hvart ett ord hans eget, utan at jag har satt något dertill eller tagit derifrån, hvilket markerar icke allenast

GREFVE HUGO H:SON WACHTMEISTER, DISPONENT PÅ JOHANNISHUS. GREFVINNAN FRANCES WACHTMEISTER, FÖDD VON KOCH.

prinsens förstånd utan ock hans particuliera godhet mot kära bror.»

Många och starka äro de band, som binda det Wachtmeisterska namnet vid Blekinge. När konung Carl XI med sin vakna blick för sitt lands väl sökte en hamn, där hans flotta tryggt kunde trotsa vidriga vindar och där isen tidigt smälte för vårens milda fläktar, vände han sig till general-amiral W. och lät honom sammankalla amiraler och flaggmän för att öfverlägga om bästa platsen. Och när valet föll på den Blekingska skärgården, gaf konungen Wachtmeister »libre disposition» angående platsen, och det var han som jämte generallöjtnanten baron Stuart pejlade djupet kring Trotsö och upprättade en karta, som när den underställdes konungen, vann nådigt bifall och blef anledningen att Karlskrona anlades på Vittus ö.

Ej mindre än fem med namnet Wachtmeister hafva varit landshöfdingar i Blekinge. Bland dessa äro nuvarande innehafvaren af Johannishus' fideikommiss, hans fader och son, hvilken sistnämnde som länets höfding på sina unga axlar har tagit arvet upp efter far och farfar och hälsats välkommen som en son af den gamla Blekingsbygden. Hans fader beklädde denna post i sexton år, men farfadern endast fem, då han trettiofyra år gammal slutade sitt lif några månader, innan hans enda barn föddes. Johannishus innehades sedan i sextiotvå år af hans änka, friherrinnan Agathe Wrede af Elimä, kusin till Fredrika Bremer, som dock med ären öfverlämnade dispositionsrätten till sonen. Såväl denne som modern hafva nedlagt mycket arbete på godsets förskönande och för att i öfrigt höja dess värde.

Sedan flere år tillbaka är nu greve Hugo Hansson Wachtmeister, den femte i ordningen af sönerna, disponent på Johannishus. Med grundlig teoretisk bildning och med den praktiske landtbrukarens vakna blick sköter han sin faders stora egendom, väl vetande, att jordbruket är Sveriges modernäring och att på detta hänger vårt lands välfärd i eminent grad. Öfver hemmet sprida hans unga makas artistiska smak och begåfning ett skimmer af poesi, som tjusar ögat och värmer hjärtat. Tyvärr nödgas hon i vinter i ett varmare luftstreck söka återvinna sin hotade hälsa.

Få af våra jorddrottningar ha i så hög grad som nuvarande innehafvaren af Johannishus vårdat sig om »Sveriges bästa päls», skogen. Slottet, omgifves af ståtliga träd, under hvilkas åldriga kronor den ena generationen efter den andra af ättens medlemmar vuxit upp och drömt sina ungdomsdrömmar. Nu leker åter en hoppfull barnaskara i de gamla alléerna och tumlar om i de ståtliga salarna, där högättade, dådrika förfäder undersamma blicka ned på den nya tiden — i allt så olika deras egen.

ADELAIDE NAUCKHOFF.

En jämförelse. En stockholmsläkare skriver: »Sedan mer än ett år tillbaka använder jag i min praktik och till dagligt bruk i hemmet »Antiseptisk AZYMOL» och har funnit att detta preparat såsom gurgelvatten och till tvättning och omslag på sår o. a. tillfälliga yttre skador är af stort värde samt att ingen af de i handeln förekommande af mig försökta aseptinsorter ens tillnärmelsevis kunna komma i jämförelse med Antiseptisk Azymol.»

Till hudens förskönande och vård är utan gensägelse F. Pauli's prisbelönte BALSAM-TVÅL den bästa och angenämaste.

Den innehåller de för huden mest välgörande balsamer. F. Pauli's Balsamtvål säljes i parfym- och speceriaffärer m. m.

Nyårsklockor.

Vackra floccor, ringen,
djupa toner, flingen!
Sfingren sorl och kvalm
med en högljud psalm
full af kraft och malm!
Vackra floccor, ringen!

Signen alla minnen,
fröjden alla sinnen!
Ring n helgefrid
öfver svunnen tid
med dess kamp och id.
Signen alla minnen!

Toner, högre flingen,
fläppar, lustigt svingen!
Mattens skuggor fly.
Öfver stad och by
glänser morgonsky.
Toner, högre flingen!

Nya året hyllen!
Eterns vågor fyllen
med ett jubelbrus.
Ringen glädje, ljus
öfver hent och hus.
Nya året hyllen!

Signen mödans vägar
mellan frusna tegar.
Ringen vacfer bön
öfver alla frön
under vintersnön.
Signen mödans vägar!

Rifa välljud, strömmen...
Signen skönhetsdrömmen,
som en högre halt
och en sfär gestalt
famna vill i allt.
Rifa välljud, strömmen!

Ringens, flingen, ropen
ut till mänskofvoren:
»Tiden snart förgår,
men Guds nåd består,
därför: godt nytt år.»
Ringens, flingen, ropen!

Anna Knutson.

ÅRSSKIFTE.

DET VAR stor nyårsbal på societetshuset. Stadens honoratiories hade funnit det lämpligt att med dans följa det gamla året till grafven och med dans hälsa det nya välkommet. Nu pågick festen som bäst i den starkt upplysta våningen, musiken brusade med sprittande, elektriserande toner, och de unga dansade.

Men i det innersta af smårummen sutto tvänne, en herre och en dam. Damen satt tillbakalutad i ett soffhörn, herrn på en låg stol midt emot.

Hon var sällsynt vacker. Hennes egendommiga, mörka fägring framhåfdes än mer af den blodröda sidendräkt hon bar, hvilken mjukt och glatt smög sig utefter hennes formköna

gestalt och därpå med djupa, skimrande färgnyanser flöt vidt ut öfver golvet.

Han satt och betraktade hennes blottade armar och hvita hals, och det kom ett ironiskt och cyniskt uttryck i hans magra ansikte.

»Ni är beundransvärdt vacker i kväll,» började han i hånande ton.

»Tycker ni?» sade hon likgiltigt, i det hon lutade nacken mot soffans ryggstöd och såg på honom med en beslöjad blick ur halfslutna ögon.

»Men tillika finner jag er afskyvärd,» fortsatte han. »Det gör ju ingenting, att jag säger er allt. Ni vet ändå, att jag tycker det, och vi bruka ju tala rent språk med hvarandra. Vår gamla bekantskap berättigar oss därtill.»

Hon hade bleknat vid hans första ord; nu smålog hon och sade med ett smäktande tonfall:

»Jaså, jag är afskyvärd?»

»Ja, ohyggligt. Inte därför att ni är kokett, det förlåter jag er, ty ni koketterar med utsökt smak. Jag bugar mig» — han böjde lätt på hufvudet — »men jag finner er afskyvärd, emedan ni, en ung kvinna med monopol på en vestalisk renhet, vågar uppträda på detta vis. Fröken, ni är för litet klädd i kväll!» Den blick, som nu öfverfor hennes hals, barm, skuldror och armar, brände af vrede och ljungade af förakt.

»Ni kvinnor äro så hejdlöst dumma,» fortsatte han med stigande vrede, »ni låtsas vara oskyldiga, vilja visst inte väcka några onda lidelser hos oss män, ni inbillar er kunna begränsa våra föreställningar. Så gränslöst naivt! Ni kunde gärna få exponera er, om både ni själfva och vi män voro rena som himmelens änglar, men som förhållandena nu äro, begå ni en onödig grymhet mot oss genom denna okläddhet — i synnerhet om ni äro vackra, hvita och mjuka. — För er själfva, ni sköna vestaler, är det dock ingen fara, åtminstone inte direkt, ty de onda lidelser ni väcka återkasta inte sitt gift på er, hvilket vore rättvist, utan...»

»Tyst, inte ett ord mer, jag vill inte höra!» Hon skälfde i hvar lem, och hennes ansikte var brännande rött af blygsel.

Han såg på henne under tystnad, så sade han långsamt:

»Det gläder mig, att ni ännu har en skymt af sann känsla kvar. Ert hjärta har således inte än blifvit petrificeradt i den mängd af bagateller och nonsens som för er utgör lifvet? Fägnar mig!»

»Ni är så gemen, att jag aldrig sett er sådan förut,» utbröt hon med ovilja.

»Inte heller jag har sett er sådan förut,» sade han menande.

Hon var svarslös och vågade ej se upp. Aldrig hade hon varit i ett sådant sinnesuppror som nu, endast med möda kunde hon afhålla sig från att brista i gråt. Hennes stolthet höll henne uppe. Gråta inför honom? Aldrig. Åh, så han skymfat henne med sina förfärliga ord och ännu förfärligare blickar. Hon ville hämnas, måste! Hon gjorde våld på sig och sade med ett försök till triumf i blick och ton:

»Ni säger er afsky mig, men jag vet att ni älskar mig. Kan ni förneka det?»

Mannens ansikte mörknade.

»Jag har aldrig gjort er någon kärleksförklaring,» sade han högdraget, »och tänker inte göra någon heller. Tror ni, att en man, som är rädd om sig, vill binda sig vid en kvinna, som han inte kan akta? Jag hoppas, att ni inte funnit mig påträngande? Jag gör verkligen intet för att råka er, men då vi händelsevis mötas på samma bjudning, trodde

SOMATOSE

Erkändt bästa krafthöjningsmedel.

Ökar aptiten i hög grad. Erhålles på apotek.

jag, att jag ägde samma rätt som alla andra män att slå armarna omkring er, hvirfla rundt och låta mig berusas af doften från er varma, parfymerade kropp...»

»Gå!» afbröt hon och sträckte afvärande ut händerna.

Han reste sig.

»Men, Heidi, kan ni inte höra sanningen?» sade han, och hans stämma röjde, hur djupt förvånad han var. »Jag trodde att ni visste... att ni beräknat allt det där... ni är ju inte barn. Men kanske jag misstagit mig. Skulle ni handlat på god tro... vara oskyldigare, än jag trodde?»

Hon dolde ansiktet i händerna, krympte samman som under häftiga slag. Nu grät hon.

Han satte sig åter. Han måste till hvarje pris hafva reda på orsaken till hennes tårar. »Ni skall inte tro,» sade han lågt, »att jag är otacksam mot er. Jag vet, att min diktning vunnit, sedan ni kommit in i mitt lif. Kritiken har varit mild mot mina senaste arbeten. Man säger, att min känsla vunnit i djup, min blick i klarhet. De människor jag skildrar, äro lefvande människor, starka i lidande, kärlek och hat — såsom jag själf,» tillade han lägre. »Mötet med er har varit utvecklande för mig, och jag vill visa er min tacksamhet genom att tillägna er min nya bok. Vill ni tillåta det?»

Hon var ej så mycket herre öfver sig, att hon kunde svara. Nu förstod han, att hon led, och han njöt af att plåga henne. Han hade lidit så mycket för hennes skull, att det var honom en lisa att nu själf vara den, som tillfogade smärta.

Det var ett underligt par, författaren Henrik Alvari och den firade världsdamen Heidi von Henzeln. De hade känt hvarandra ganska länge och genast utöfvat på hvarandra en stark dragningskraft. Men deras naturer voro ytterst kontrasterande såväl till läggning som till utveckling. De brukade ha timplånga samtal, hvilka nästan regelbundet slutade med ovänskap, och fastän de hade föga glädje i umgänget med hvarandra, drog de ständigt på nytt till hvarandra. Men hvarje nytt möte var ett nytt lidande.

Alvari ansågs vara den mest lofvande af den yngre generationen författare. Genom hans skrifter gick en varmt filantropisk anda, en oräddhetens och sanningskärlekens anda. Hans ord kunde ibland vara skarpa och bitande som svärdshugg, men ibland ägde de en förunderligt vek och bedjande klang, och alltid var hans känsla äkta. Man förstod, att han hade för mycken känsla, åtminstone var det sanning, att han ej alltid förmådde tygla den, utan lät den föra sig för långt. Mot den själfviskhet, dådlöshet och öfvermåttad, som öfverkultureringen födt till världen, drog han i härnad med satirens och hånets dräpande vapen.

I Heidi von Henzeln fann Alvari personifikationen af hvad han djupast föraktade. Enda dottern i ett rikt hem, hade hon sedan sin spädate barndom sett alla sina önsknings uppfyllda, hennes omgivning täflade om att skämma bort henne, att förkväfvä — af idel välmening — alla hennes goda anlag och göra henne till en fullkomlig egoist. Hon hade lefvat ett lyckligt lif, ända till Alvari kommit i hennes väg. Han hade mot hennes vilja kommit henne att se på lifvet med andra ögon. Hon var för svag stt bryta sig igenom och kämpa sig till frihet att lefva efter sin förändrade smak, utan hon fortfor att lefva som förr, ett onyttigt, innehållslöst lif, till det yttre lysande och rikt på glädje, men i själfva verket ett oroligt lif, fullt af inre slitningar och strider.

Och dessa båda människor, som nu sutto och utbytte hårda ord och fientliga blickar, älskade hvarandra:

»Sie liebten sich Beide, doch keiner
Wollte es dem Andern gestehn,
Sie sahen sih an so feindlich
Und wollten vor Liebe vergehn.»

Aldrig förr hade det lyckats Alvari att som nu genomtränga det likgiltighetens pansar, hvarmed Heidi mottog alla hans förgiftade pilar. I dag hade han nått hennes hjärta, nu ville han genomborra det, få det att blöda starkt.

»Kärleken är det bittraste i världen,» sade han. »Om ni visste, hur olidligt det är att gå och släpa på en sådan känsla, när man föraktar sig själf, för att man hyser den *trots allt*.»

Men nu rätade hon upp sig, såg stolt på honom och sade:

»Det kan vara nog nu. Ni har skymfat mig tillräckligt. Jag kan säga er, att ni tråkat ut mig med era eviga upprepningar om onyttigheten och tomheten i min tillvaro. Jag kan ju inte hjälpa att jag blifvit född till denna olyckliga värld, men ni begär väl inte, att jag skall försvinna härifrån, bara för att ni skall slippa att få någon att reta er öfver? Bry er inte om mig. Jag har aldrig försvarat mig vid ert klander, emedan det är berättigadt. Jag är just så där, som ni säger. Men låt mig fråga er, herr Alvari, hurudan är ni själf, eftersom ni vågar taga en sådan ton öfver mig? Jag medger, att ni har ett stort företräde framför mig: ni använder alla era gåfvor, går ständigt framåt, ni arbetar. Men är ni en god människa? Jag vet, att ni är i den grad häftig och retlig, att ni är en verklig plåga för er omgivning. Jag är trots alla mina fel höflig och rättvis, men ni är oersonlig, despotisk och allt för fordrande. Ni är ingen behaglig man.»

I början hade han sett ironisk och speladt likgiltigt ut, men så småningom förändrades uttrycket i hans ansikte, och när hon slutade, lästes en skriande smärta däri, och han var dödligt blek.

»Fortsätt,» sade han klanglöst, »min meritlista är mycket längre än så. Tala om att mitt lif med hvarje år blifvit vildare, att jag blifvit otåligare, bittrare, skarpare och olyckligare, men säg också orsaken till min alltmer växande disharmoni, ni, endast ni kan det.»

»Jag vill inte bära skulden för era olyckor. Jag har aldrig försökt att skada er. Men ni formligen bemödar er om att göra mig olycklig. Jag var nöjd med mitt ytliga, sorglösa lif, ända tills ni kom och stormade öfver mig med era störtsjöar af förebråelser, hån och förolämpningar. Hvad vill ni då till sist att jag skall göra? Skall jag afskeda min betjäning och själf sopa, damma och laga min mat? Blefve jag då en bättre människa?»

»De förbannade penningarna äro skuld till ert sysslolösa lif. De förstöra er. Och så er smak för smicker, hyllning och idiotisk tillbedjan. Ert hufvud är från morgon till kväll fyllt af onyttiga tankar, toiletter, parfym, rosor och kavaljerer och allt slags smörja. Förlåt, att jag blir brutal, men det plågar mig, plågar mig att se dig så. Ser du, Heidi, vore du en vanlig gås som de andra dockorna på modet, så skulle jag inte offra en tanke på dig, men jag vet, att du kunde varit så helt annorlunda, om du velat. Jag drömmer ännu ibland så vackra drömmar om dig. Jag tror, att du äger starka, varma känslor, fast de sofva, och det är på detta jag bygger. Med din skönhet, din intelligens, din smak, din konstnärlighet kunde du blifva en härlig kvinna.»

Han tystnade, ty hans röst blef plötsligt osäker. Han hade kallat henne du. Ingen af dem tänkte härpå, det föll sig så helt naturligt. Han lutade sig halft mot henne och började åter tala, dämpadt, med en underton af stark känsla. »Jag vill berätta dig något: En gång, då jag blifvit bragt till det yttersta genom din stelhet och köld mot mig, genom din brist på sympati, genom din ytlighet, genom din berusande fågring, beslöt jag slita kärleken till dig ur min själ, skulle det än kosta min hela framtid. Jag ville gå till dig, skymfa dig och sedan lämna dig och fosterlandet för alltid, kasta bort mig vind för våg, gå under. Nåväl, jag gick att söka upp dig. Man sade, att du var ute i trädgården. Jag gick dit. Hur fann jag dig? Du vackra Heidi, du satt i gröngräset under en bladbok och höll i dina armar ett litet barn, antagligen ett af dina syskonbarn.

Så du smekte! Aldrig har jag sett något mjukare och finare än rörelserna af din hvita hand, då den gled öfver barnets kind. Aldrig har jag sett ett leende som ditt, då du log mot gossen. Aldrig har jag hört något ömmare än din röst, aldrig sett en heligare syn, än då du böjde dig och kysste gossen, sedan du länge blickat in i hans ögon. Du var härlig då. Du trodde dig osedd, du var dig själf — och du var varm, ljuf och god i din moderlighet. Heidi, jag grät. — Så vände jag mig om och gick stilla, utan att du sett mig. Längre efter denna stund tänkte jag godt och ömt om dig. Men du var själf den första att rifva sönder mitt fina drömnät. Du gjorde det, så snart jag råkade dig nästa gång.»

Med djup rörelse hade den unga kvinnan lyssnat till mannens ord, nu räckte hon honom halft omedvetet sin hand. Han tog den och förde den till sina läppar, log ett vemodigt leende och sade sorgset:

»Jag kysser din hand, jag älskar att känna den i min, men jag ber inte att få behålla den.»

Hon bet sig i läppen och drog undan handen.

»Heidi,» sade han allvarligt och såg henne rakt i ögonen, »hurudant skulle ett samlif oss emellan bli?»

»Olyckligt naturligtvis,» svarade hon utan betänkande.

Han log bittert, men hon lutade sig än mera bakåt, såg drömmande på honom och sade i dämpad ton:

»Jag ser det alltsammans så tydligt. Jag ser, hur vi plåga hvarandra. Du jäktar mig ständigt, tyranniserar, söker uppfostra mig, men det sker strängt och skoningslöst. Du vill, att jag skall brinna och harmas, när du gör det, och kan jag inte detta, så föraktar du mig och slungar mig vreda ord i ansiktet, ord, som du sedan bittert ångrar, men är för stolt att taga tillbaka. Du skrämmer mig mer och mer, och allt mera fåfänga bli dina försök att hjälpa mig uppåt. Du irriteras af min indolens, af min själfviskhet, af min fåfänga, af den bundenhet i mitt väsen, hvilken du tolkar som kyla och hjärtlöshet. Ack, Henrik, vi skulle blifva mycket olyckliga, långt olyckligare än vi redan äro.»

»Men kärleken...» började han, »den lär ju kunna förvandla allt och alla, hvarför ämnar den oss så oberörda?»

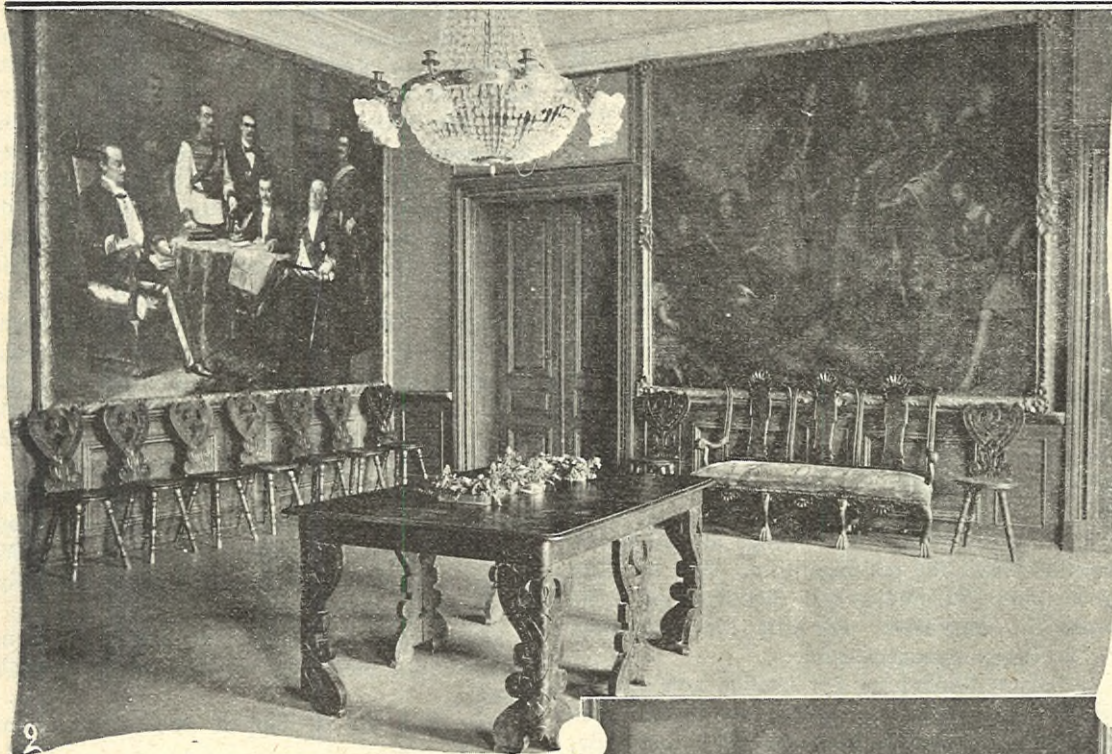
»Jag skall säga dig det, Henrik, men det är en sorglig sanning. Vi säga oss älska, och vi göra det antagligen också, men hur? Vi kunna mycket väl lefva utan hvarandra, vi krossa inte hvarandras hjärtan, om vi svika hvarann. Jag tror, att din kärlek är sådan, att då du ser mig, älskar du eller hatar mig, men då jag går bort, har du

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarna.

PROF gratis och franco från Axel Lenstrand, GEFLE.

FRÅN DET GREFLIGA WACHTMEISTERSKA FIDEIKOMMISSET JOHANNISHUS I BLEKINGE. 1. SLOTTETS YTTRE. 2 O. 3. MATSALEN MED DE TRE FAMILJEGRUPPERNA. 4. SALONGEN. A. H. AHLFORS FOTO.

glömt mig, och ditt arbete dina nöjen taga den plats i ditt hjärta, som jag ägt. Och jag? Ja, jag älskar dig, men fruktar att komma dig närmre, ty du skulle med våld nedbryta allt, som för mig är lifvet. Jag är nöjd med vårt förhållande som det är.»

Hon tystnade plötsligt osäker på sig själf.

»Du menar inte allt det där, du menar inte, att vi två äro ur stånd att älska, att hysa denna starka, djupa kärlek, som vi diktare besjunga och så många millioner människor före oss hyst? Vi äro nutidsmänniskor med fria åskådningar, vi ha kanske, både du och jag, några gånger lekt med kärleken, men den har inte hämnats på ett så fruktansvärdt sätt, att den för alltid lämnat oss? Nej, så ömkliga äro vi inte. Den måste finnas, denna gudomliga gnista, den måste dölja sig någonstades inom oss, den måste flamma upp, genomvärma, omskapa och förädla.»

Hon smålog trött vid hans lidelsefulla ord. Hennes leende jagade ångestsvetten upp på hans panna, hans blick blef mörk och hans kind blek. »Heidi, du dödar mig,» sade han med ansträngning, »hör mig, innan du dömer min kärlek. Svara sedan för dig själf. Du säger, att min kärlek är en liten matt flamma, som blossar till, när jag ser dig, och sedan slocknar bort och glömmes. Du anser den

ej vara värd något gensvar från dig, ingenting att sträfva efter, ingenting att offra sig för. Det är sant, att jag ej visat mig öm inför dig, ej visat vare sig smärta eller fröjd utan oftast bitterhet och vanmäktig harm. Hvarför? Du vet det, vet, att jag aldrig trott mig i dig kunna vinna en vän för lifvet. Du har sett mig ond och elak, retsam och hård. men har du anat smärtan, som dolde sig bakom de stygga orden? Har du förstått, hur min själ vred sig i marter, då jag såg på dig med en blick, som jag sökte göra likgiltig? Du säger, att jag glömde dig, så snart du var ur sikte. Ack, om du visste, om du blott visste, hur jag lidit, hur oändligt kvalfulla dagarna och hur tröstlöst mörka nätterna varit! Ah, Heidi, min kärlek är stor och het, allt för het, ty den bränner mig till döds. Men det är så litet ljus i den, så litet fröjd, så litet hopp. Du har kanske ändå rätt, den är intet att sträfva efter, den är mörk och dödande.»

Heidi tryckte båda sina hvita händer mot bröstet och andades kort och häftigt. Det var, som ville hon kvävas. Detta hade hon aldrig anat. Ett skarpt ljus hade i bländande glans runnit upp för henne. Hon fröjdades af dess klarhet, och hennes själ fylldes af jubel. Ah, hon var älskad, älskad af Henrik Alvari, och hans lif, hans rika lif var dystert och tungt för hennes skull.

Alvari höjde långsamt sitt djupt böjda hufvud. Han ryckte till, när han mötte hennes strålande lyckliga blick, när han såg hennes sköna ansikte förklaradt, förljufvadt af fröjd. Hvad betydde detta?

»Henrik.»

Ljuft och smekande uttalade hon hans namn.

»Henrik, om... om jag blefve sådan du önskade... tror du då verkligen, att jag kunde göra dig lycklig?»

Utan att svara tog han hennes hand och lade den mot sitt ansikte. Det brände och bultade i hans hufvud, och med ens strömmade tårar till hans ögon. Heidis hand blef fuktig. En häftig smärta jagade genom hennes själ, och hon lutade sig framåt och lade lätt sin kind mot hans hår, i det hon med bruten stämma hviskade:

»Jag har syndat. Jag har syndat mot dig,

mot alla, mot allt, som är högt och godt. Henrik, du har väckt mig med din kärleks mörka sorg. Jag vill blifva en annan. Måtte jag få lefva, vinna försoning och förlåtelse! Hjälp mig du att ej sofva bort min dag, utan lefva den fullt och helt, till natten kommer.»

Det blef plötsligt tyst omkring dem, tyst i hela våningen, musiken hade upphört, ingen dansade. ingen talade — men hvar och en väntade stilla.

Då hördes en klocka ljuda, tolf slag. Någon öppnade fönstren i balsalen, och högtidlig, allvarlig, melodisk strömmade klangen från kyrkklockorna in. Där den eggande dansmusiken nyss brusat, vaggade nu klockornas vemodiga toner, de sinnen, som nyss flödat öfver af mer eller mindre konstlad glädje, omstämde nu. Det drog en fläkt af allvar, af stillhet genom de församlades hjärtan, och i den stora tystnaden hördes röster hviska om det gamla, döda året och om det nya, som kom.

Henrik Alvari såg in i det kära ansiktet på henne, som han älskade. Det var en ödmjukhet i hans blick, som rörde henne och kom henne att känna sig så ringa och ovärdig. Det låg vördnad och ömhet i hans ton, när han nu sade:

»Förlåt mig! Du är bättre än jag. Du är så ödmjuk, där jag är stolt. Ett godt, nytt år för dig och mig, Heidi.»

Och hon hviskade till svar med sin djupa, lyckliga blick i hans:

»Ett godt, nytt år!»

SIGNILD.

DE VAJANDE, vinkande flaggorna på hörntornet, de strålande fönstren med dess otaliga ljus förkunnade att här i Sjömanshemmet vid »Peder Myndes backe» skulle julen firas på särskildt festligt sätt.

Och de kommo i hundradetal, neptunisonerna, uppsträckta i helgdagshabiten, med denna egendomligt lunkande gång, som kännetecknar sjöbussen på landbacken.

I den stora salen en trappa upp skulle de samlas, alla som fått inbjudan att här fira julkvällen.

Här inne reste sig en väldig gran, pyntad af vänliga händer. Hur den strålade i sin skrud, hvad dess hundratals lågor glimmade

och blänkte, speglade sig i ljusa reflexer i hundratals blickar. I de gamles trötta ögon, skuggade af valkiga, darrande näfvar, glittrade det, som när solen glänsar mot dagdroppar, och de unga slukade den ovana julprakten med — jag höll på att säga — hela ansiktet.

Och det sorlar, skrapar med grofva sulor mot det glatta, oljade golvet — vänskapliga knuffar, ett handslag här, ett gladt utrop af återseende där. Nu bänka sig gästerna i långa rader. Här råder ingen rangskillnad. Kaptenen slår sig ned bredvid jungmannen, förste maskinisten vid eldaren, ingen behöfver krumbukta och krusa för den andre. Där resonerar en italienare på sitt klangfulla språk under lifliga gester mot julgranen med en engelsman, som svarar på sitt modersmål, lugnt och säfligt. För öfrigt råder en tungomålens babyloniska förbistring. Men hvilken värdig hållning på dem alla, hvilken respekt ingjuter icke julens tända träd i alla sinnen!

Den jovialiske styresmannen för »Hemmet» kapten H. Engelbrecht anvisar hvar och en plats, och några herrar, tillhörande styrelsen, dela ut små nummerade lappar. Vänliga, hjärtegodas människor ha med gåfvor ihågkommit sjömännen, och på det ingen orättvisa må ske, *lottas* klapparne ut.

Men hvad nu! Alla resa sig, buga sig djupt och vördnadsfullt. Det är konungen som kommer. Åtföljd af ordföranden i styrelsen för Stockholms Sjömanshem, öfverhufvudmästaren C. V. Ankarcrona, och ett par uppvaktande kavaljerer, skrider monarken högre genom salen.

JULFESTEN PÅ SJÖMANSHEMMET I STOCKHOLM. KONUNG OSCAR UTDELAR JULKLAPPAR ÅT DE INBJUDNA SJÖMÄNNEN. TECKNING FÖR IDUN AF HJ. ENEROTH.

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapets kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarekongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

I en soffa vid granen slår konungen och hans ridderlige vän sig ned, sida vid sida. En julpsalm tonar från orgeln och sången brusar — alla sjunga med. Efter en kort julbetraktelse af komminister Sven Nilsson klingar en skär kvinnostämman genom salen, sjungande en julhymn.

Sedan denna åhörts under andaktsfull tystnad, reser sig konungen och med honom sjunga alla ännu en psalm.

Så bäras klädkorgar in, öfverfyllda af paket, och nu börjar utdelningen, hvarvid konungen själf gör början. »Tvåhundra tjugufem!» ropar han, och borta i salens ena ände sträcker en hand upp och en hurtig stämman svarar med samma nummer.

Hvit! — flyger paketet, kastadt af konungen, rätt i fannen på ägaren till numret.

»Träffadt?»

»Ja, ers majestät!»

Ett nytt nummer ropas upp, ett nytt paket susar genom luften. Men se väl upp! Gamle kungens hand är säker och armen har icke förlorat sin styrka.

Se där! Pang! — fick icke en väldig jätte till tysk ett svep kring öronen, så att det hördes genom sorlet!

Men ingen ledsen här!

»Schon gut,» ropar han och gnuggar leende sitt öra. Skratt och jubel!

En och annan af sjöbussarne känner konungen igen, och då få de sig ett handslag eller en vänlig nick, så att det lyser till under buskiga ögonbryn.

Efter en stund lämnar h. m:t salen, hvarvid kapten Engelbrecht utbringar ett lefve, åtföljdt af fyra krattiga hurrarop. Den vidare utdelningen af de öfver 300 paketen fortsättes nu af öfverhofjägmästar Ankarcrone.

Sedan alla fått sina gåfvor, serveras vanlig julaftonskost, bjudes på cigarrer m. m., och resten af kvällen tillbringas i läsrummen.

Julaftonen 1902 på Sjömanshemmet i Stockholm står som ett af mina ljusaste minnen, och det är mitt hopp, att den bild från den vackra högtiden, som jag för Iduns räkning utförde, må kunna låta åtminstone en svag fläkt af dess stämning tränga fram till tidningens tusentals läsare.

E—TH.

Nu är tiden inne

att omedelbart verkställa prenumeration för år 1903, på det intet afbrott i tidningens expedition må uppstå. Postprenumerationsblanketterna, som medföljde nr 51 af Idun 1902, kunna därvid med fördel användas.

UTANFÖR »MJÖLKDROPPEN» VID NYTORSGATAN I STOCKHOLM.

»EN DROPPE MJÖLK».

EN LITEN BILD, UPPFÅNGAD I VERKLIGHETENS KAMERA.

»FYRA och sex! Inte ett gram mera!»

»Hvad? Litet öfver fyra och ett halft kilo! Och barnet är fem månader! Det är ju gräsligt!»

»Ja, och det ser inte bättre ut än det är! Sex kilo, doktor! Se sådana armar och ben — det är som på en plockad tupp! Man kan vänta att benknotorna skola sticka fram ur det usla skinn!»

En ung kvinna — en »syster», kännetecknad af den hvita lilla mössan — upplyfte just från vägen en liten människovarelse, ett barn, men icke ett sådant litet knubbigt, leende, sprattlande pyre, som det en lycklig moder så gärna vaggas på sina armar, så gärna med stolthet förevisar för beundrande väninnor och rivaliserande mödrar. Ack, nej!

Stilla, kvidande, låg hon där, den lilla stackaren, och det var som om i de matta ögonen legat en tyst bön om barmhärtighet — eller var det kanske en bön om befrielse från ett lif, som tycktes vara blott en försmak af dödens bitterhet.

Doktorn såg på den lilla — såg henne väl knappast för den dimma, som ville stiga ur de varma bruna ögonen upp på glasen, som halft dolde dem — och vände sig till modren.

»Människa,» bröt han ut, »hur kan ni behandla ert eget barn på detta sätt?»

Blek och aftärd, insvept i en slarfvig sjal, stod hon där och såg ned på golvet. Det var ej godt att veta, om hon sväljde gråten eller om hon ej gittade svara. Slutligen framstötte hon:

»Ja, hva' ska' en stackare göra? När en inte har födan själf, hur ska' en då kunna föda en ann'. För rexten har jag födt opp fem barn förut — de' ska' väl nå'n gång ta' slut — helst när en svälter.»

»Har ni födt upp de andra barnen vid bröstet?» frågade doktorn i vänligare ton.

»Ja, det gick bra i början, men blef sämre sedan; och sista flickan va' de' fasligt skralt med, och klen ä' hon, svälter, fast hon inte kan dö. Men ändå värre ä' de' med den här, för åt henne har jag knappt haft någon enda droppe.»

»Men ni kunde ju köpa mjölk åt den arma ungen!»

»Nog har jag köpt en smula, ibland, förstås. Men när det inte finns arbete, om en aldrig så gärna vill ha, och di smulor en förtjänar, ska' gå — ska' gå...»

»Till krogen,» ifyllde doktorn, då hon tvekade.

»Ja, det går nog dit med,» sade kvinnan, och nu brast hon i gråt. »Doktorn kan väl begripa, att det svider i en att se barnungen sådan! Jag har sträfvat, så länge jag kunnat — jag förmår inte mer — ge hit barnungen! Jag rår inte för, att jag inte har mjölk åt den — det är bäst att vi går i sjön bägge två!»

»Lugna er,» sade systemen allvarsamt. »Ni har ju kommit hit just för att få hjälp — och hjälp skall ni få, men ni måste taga reson, svara på doktors frågor och sedan lyda honom.»

Doktorn, som sysslade vid ett skåp, kom nu fram med en packe »lindekläder», och inom en ganska kort stund var den arma lillas usla trasor utbytta mot mycket enkla, men rena kläder, och hon låg nu i systemens sköt, försedd med napp och diflaska och drack med stor begärlighet den mjölkblandning, hvarmed flaskan var fylld.

Under tiden examinerades modren af doktorn. Fallet var utan tvifvel behjärtansvärdt: mannen hade blott tillfälligt arbete, förtjänsten var ringa och i hvarje fall otillräcklig, och så — så var det ju krogen.

»Ja, nu får ni komma hit hvar dag och hämta kokt och blandad mjölk på åtta flaskor, som ni hvarje dag skall återlämna här, sköljda och rengjorda. Hvar fjortonde dag — och oftare, om jag så önskar — skall barnet uppvisas här, snyggt och ordentligt skött. Och,» tillade doktorn vänligt, men allvarligt, »försök att själf också vara litet ordentlig och hålla snyggt därhemma, så kanske mannen inte så ofta går på krogen.»

Det blixtrade till i hennes ögon, och hon hade ett häftigt svar på läpparne, men då »systemen» i det samma lade i hennes famn det nu insomnade barnet, mättadt och lugnadt, och en liten järntrådkorg med de utlofvade mjölkflaskorna sattes i hennes hand — då var det, som om någonting smält bort, något hårdt mjuknat, något ömt vaknat — det var modershjertat, som häfdade sin rätt.

*

Ifall nu någon, som läst det föregående, skulle föreställa sig, att hvad där berättats, vore en af de »teckningar ur lifvet», som grunda sig på allmänna erfarenheter, utan att åsyfta någon verklig personlighet, någon verklig och fortvarande situation, så ber jag

»MJÖLKDROPPEN»: DUKADT BORD!

få upplysa om, att denna uppfattning är alldeles oriktig. Denna stackars, utslitna, utarbetade, tröttkörde kvinna finns verkligen till, och hon har tusende systrar. Detta lilla aftärda, af svält och vanskötsel aftärda barn finnes verkligen till, och det har tusende syskon. — Nej, jag måste taga något tillbaka: detta barn *har funnits*, men det finnes icke mer. Det har efter fem månaders god mjölkdiet blifvit en knubbig, hvithyllt, glad och täck unge, som belåten ser sig omkring och har en min, som om hon ville säga: Hvad det ändå är roligt att lefva!

Jag kan säga det, ty jag har sett det. »Hvad vi hafva sett, det vittna vi.»

Jag kan nästan också säga, att barnets moder också *har varit* sådan, som hon syntes vid första sammanträffandet med den människovänlige läkaren. Tvungen att hålla det lilla barnet snyggt — det skall ju hvarje 14 dag uppvisas — har hon småningom själf fått smak för snygghet och ordentlighet. I alla fall är hon nu alltid snygg, rentvättad, kammad, med kanhända lappade, men aldrig trasiga kläder. Den lilla flickan väger nu sina modiga tio kilo.

Jag kan ej beskrifva, huru djupt gripen jag kände mig, då jag såg denna fattiga moder med sitt välfödda, glada, förnöjda barn i skötet — ett barn, lika älskligt och lyckligt som fordom mina egna barn — och jag sedan tänkte på alla de hundrade och hundrade, som förgås i eländet eller släpa sig igenom det till en alltjämt uslare tillvaro.

Hvarpå berodde då den stora förändringen med detta barn? Jo, på — en droppe mjölk! Det vill säga, icke blott på en droppe mjölk, utan på »Mjölkdroppen».

Ty så har man benämnt denna lilla anstalt för utportionering af mjölk till de barn, som af en eller annan anledning måste sakna modersmjölken. Endast till de mödrar och fostermodrar, som ej kunna gifva barnen den naturliga näringen, utlämnas den steriliserade, med lagom mängd vatten utblandade mjölk, som här redan gifvit så goda resultat. Uppkomsten af denna »Mjölkdroppe» är värd att i korthet omnämnas. I en af hufvudstadens tidningar lästes en dag en redogörelse för en liknande anstalt i Paris. En förmögen man med varmt hjärta och öppen hand läste uppsatsen och vände sig till en läkare, som han visste ömmade för de små, lade en riklig gåfva i hans hand och sade:

»Låt oss gå och göra sammaledes!»

Och läkaren gick.

Med outtröttlig ifver och största uppoffring af tid och krafter tog han sig an det ombetrod- da

»MJÖLK-
DROPPEN»:
I DOK-
TORNS
MOTTAG-
NINGSS-
RUM.

värfvet. Den först skänkta grundplaten liksom sedermera influtna gåfvor har han på bästa sätt använt och förvalt, så att för närvarande få 54 fattiga mödrar dagligen afhämta efter barnets ålder och hälsa tillblandad mjölk. Det är ju ganska vackert — icke sant? Men helt säkert finnes många, många gånger detta antal, som äro i behof af samma understöd, men ej kunna få något med däraf. Och ej ens de, som nu åtnjuta denna oskattbara fördel, torde kunna fortfarande behålla den, ty — medlen börja tryta. Den första gåfvan blef naturligtvis genast från början starkt anlitad. Lokal hyrdes, steriliseringsapparater, difaskor, mjölkkärl m. m. behöfdes ju genast. Ständiga utgifter äro mjölkuppköp, ersättning åt de personer, som besörja kokningen och utdelningen af mjölken, rengöring af kärl o. d. Hvar och en torde utan svårighet kunna inse, att detta drager en rätt betydlig kostnad.

Men det bör ej heller vara så svårt att inse fördelarna af den hjälp, som här räcker åt de små. Det torde vara satt utan allt tvifvel, att en i tidigaste barndomen vanskött kropp grundläggjer sjuklighet, håglöshet m. m., och att i den osunda kroppen sällan bor en sund själ. Det torde likaledes vara satt utom allt tvifvel, att enda sättet att bibehålla samhällskroppen sund är att taga vara på samhällsmedlemmarne redan i tidiga — helst i tidigaste år. Kan man taga vara på barnen, taga nog män och kvinnor sedan vara på sig själfva. Kunna vi få barnen sunda till kropp och själ, torde vi ej för de vuxna behöfva bygga så många fångelser, sjukhus och fattighus.

Hvad jag med dessa rader egentligen ville hafva framhållet, är att det verk, som blifvit utfördt af en med understöd af några, är något, som nu af oss alla borde fortsättas, ty det är ett verk, som pekar på framtiden, som har löften för framtiden. Understöd i penningar och gåfvor behöfves nu, om anstalten skall kunna fortgå — och, ack, hur sorgligt, om den skulle behöfva stängas! Många äro de, som då skulle gråta blodiga tårar.

»MJÖLKDROPPEN» I VÄNTRUMMET. A. BLOMBERG FOTO

För barn och ungdom

till såväl nytta som nöje.

Färgglådor för akvarell-, olje-, pastell-, emalj-, porslins- och gobelinnmålning.
Målareskrin, stafflier, artiststolar och paraplyer.
Ritmateriel, såsom ritbräden, ritbestick, blyerts- & grafitpennor, skizzböcker, block, papper etc.
Kolorerböcker för barn, i rikt urval.
Glödrätmateriel: apparater med bästa platina-spetsar, stort sortiment, träarbeten, äfven med allmogemönster, m. m., allt till billiga priser hos

Wilh. Becker, Stockholm.

Kongl. Hofleverantör.

Bodar: **5 Malmtorgsgatan 5.**

24 St. Nygatan 24. — 23 Götgatan 23.

N. B. Priskuranter, ill., på begäran gratis franko.

Men mest af allt behöfves *intresse* för saken. Därför ville jag — ack, att jag kunde tala med änglatungor! — jag ville bedja alla mödrar och fäder, unga och gamla, alla, som hafva hjärta för de små, att besöka anstalten, tala vid dess outtröttlige, varmhjärtade ledare, tala vid mödrarna, se på barnen och sedan gå hem och betänka de orden: »Allt hvad I hafven gjort för en af dessa små, hafven I gjort för mig.» Och något kunna vi alla göra. Den mycket hafver kan gifva rika gåfvor; den som blott hafver »två skärvar», kan vara viss om att äfven den ringa gåfvan blifver till välsignelse, då den gifves af godt hjärta. Aflagda barnkläder, huru slitna som helst, och gammalt, slitet linne isynnerhet mottages med varmaste tack.

Hyra och bränsle är en dryg utgift och en utgift, som ej kan inskränkas. Fri lokal vore den yppersta gåfva — — — Skulle ej staden hafva någon att därtill disponera? Jag frågar blott — kanske frågar jag dumt, men nu är det i alla fall gjort.

För närvarande är Mjölkdroppen inrymd i huset 25 Nytorngsgatan, hvars föga inbjudande yttre döljer några särdeles trefliga rum. Hvarje tisdag och fredag kl. 1/2 2—2 e. m. träffas där anstaltens upphofsman och nitiske ledare, d:r Blumenthal, som lämnar besökande alla önskade upplysningar.

Ack, om blott många, många ville förfoga sig dit upp på Söder och med egna ögon öfvertyga sig om huru behöflig och välsignelserik denna enda lilla mjölkdroppe redan är! *

MATHILDA LANGLET.

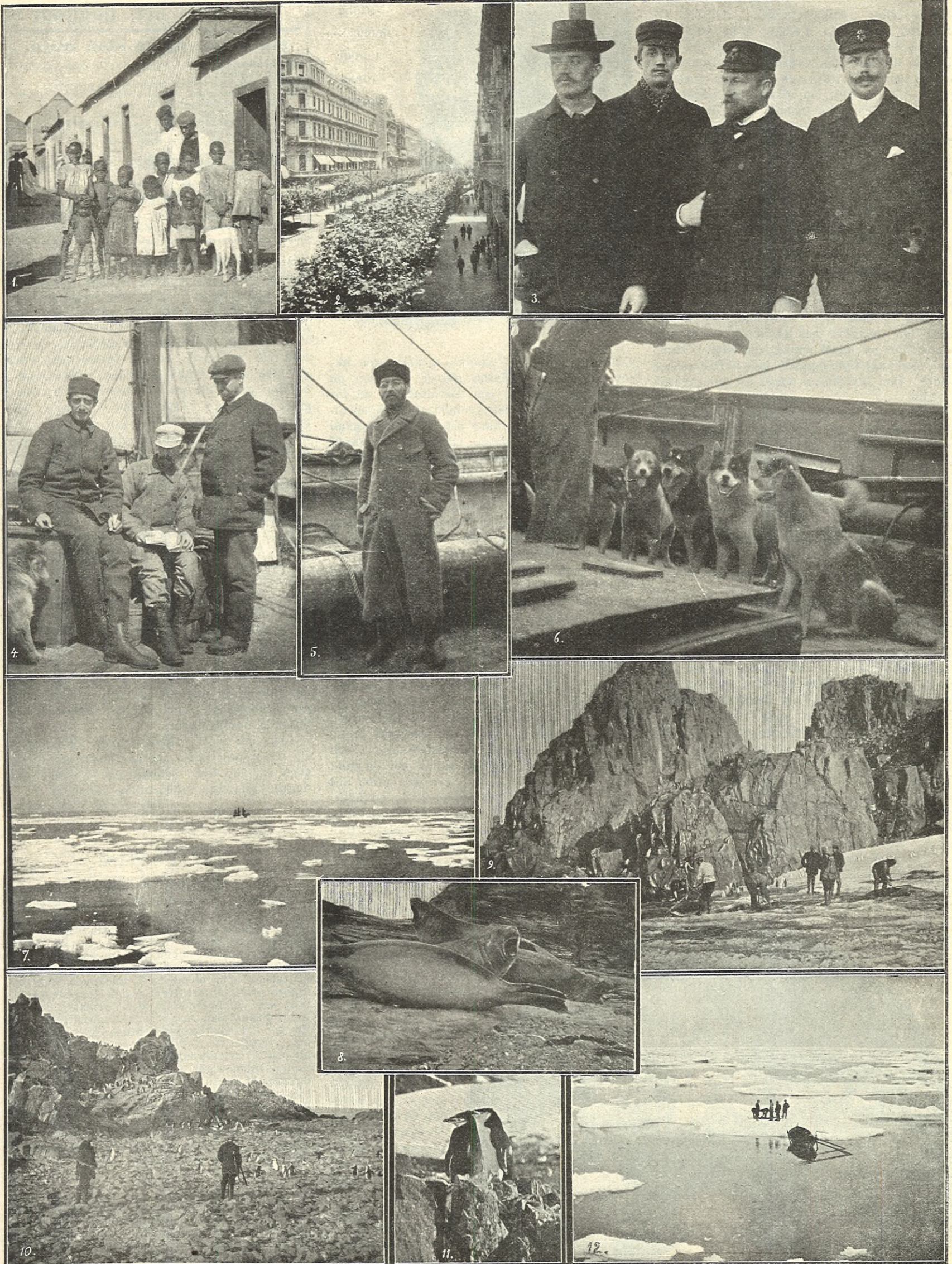
LITTERATUR.

»HEMMETS KOKBOK»,

UTGIFVEN AF FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI I UPPSALA,

lyder titeln på den nyaste företeelsen å den kullariska vetenskapens område — en publikation, som allra minst för denna tidnings läsarinna torde behöfva någon långdrändig rekommendation. De matrecept, som meddelas i »Hemmets kokbok», utgöra nämligen ett urval ur den stora receptsamling, som under en följd af år samlats i den ansedda Fackskolan, och som under åren 1900—1902 till stor del offentliggjorts i Iduns »Köksalmanack» och »Hjälpreda» samt sålunda redan äro kända för och af våra husmödrar högt värderade. Fackskolan tillmötesgår en från många håll uttalad önskan, då dessa nu utgifvas samlade i bokform. Om alla recepten utan undantag gäller, att de blifvit inom skolan upprepade gånger pröfvade och sålunda äro fullt pålitliga. Boken innehåller mellan 600 å 700 recept och utgifves från aktiebol. Ljus' förlag i 10, högst 12 häften om 32 sidor till ett pris af 30 öre för häfte.

* För dem, som vilja med någon penningsumma, stor eller liten, bidraga till den förträffliga lilla anstaltens fortbestånd, må nämnas att alla bidrag, äfven de minsta, mottagas med tacksamhet dels af fattigvårdsinspektör:n hr Albin Lindblom samt af d:r M. Blumenthal, dels å listor på Iduns och Stockholms Dagblads kontor samt i några af stadens banker.

BILDER FRÅN DEN PÅGÅENDE SVENSKA SYDPOLSEXPEDITIONEN. SPECIELT TAGNA FÖR IDUN AF EN AF DELTAGARNE.

1. GATUSCEN FRÅN SAN VINCENT. 2. AVENIDA DE MAYO, BUENOS AIRES STÖRSTA BOULEVARD. 3. PÅ ANTARCTICS DÄCK. FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: KAND. K. ANDERSON, KAND. SKOTTSBERG, KAPTEN LARSEN, LÖJTN. DUSE. 4. KAND. SKOTTSBERG, MR STOKES, D:R EKELÖF. 5. DOCENTEN OBELIN. 6. GRUPP AF GRÖNLANDSHUNDAR. 7. VY AF DRIFISEN SÖDER OM KAP HORN. LÄNGST UT SYNES ANTARCTIC. 8. YRVAKNA SÄLAR. 9. NELSONÖN. DEN SKJUTNA SÄLEN FLÅS. 10. PINGVINJAKT PÅ NELSONÖN. D:R EKELÖF, D:R BODMAN. 11. NELSONÖN. ETT PINGVINPAR. BAKOM SYNES EN FRAMSKJUTANDE UDDE AF LANDISEN. 12. VY AF PACKISEN.

DE SVENSKA SYDPOLSEXPE- DITIONEN. NÅGRA BILDER FRÅN YTTERSTA SÖDERN.

DÅ ÅNGAREN »ANTARCTIC» med den Nordenskjöldska sydpolsexpeditionen män ombord en disig oktoberdag 1901 ångade ut ur Göteborgs hamn, meddelade Idun en notis om affärden och lofvade att sedermera ge en framställning i bild af den märkliga expeditionen, där den drog fram på sin vetenskapliga forskningsresa.

Detta löfte äro vi nu i tillfälle att begynna infria, tack vare en af expeditionens medlemmar, som ställt till Iduns disposition en serie mycket intresseväckande fotografier från olika, af expeditionen besökta platser, tillika med en ej mindre intressant text.

Ledare för den märkliga expeditionen, af hvilken vår geografiska och naturvetenskapliga forskning väntar sig betydande resultat, är som känt docenten d:r N. Otto G. Nordenskjöld. De öfriga deltagarna bestå af kapten C. A. Larsen, som för kommandot på »Antarctic», docenten Axel Obelin, kandidat Erik Ekelöf (expeditionens läkare), doktor Gösta Bodman (fysiker), kandidat K. A. Andersson (zoolog), kandidat C. F. Skottsberg (botanist), löjtnant L. A. Duse och amanuensen J. G. Andersson.

För närvarande befinna sig »Antarctic» och dess modiga resenärer i de väldiga isregionerna kring sydpolen och från denna spännande färd ha vi löfte om ännu en skildring fram på våren, då expeditionen beräknar att kunna inträffa i Buenos Aires.

I förhoppning att våra läsare med lifligt intresse skola följa sina djärfva landsmän på deras eröfrarfärd i den eviga isens hemlighetsfulla land, lämna vi nu ordet åt författaren.

I.

Den svenska sydpolsexpeditionen lämnade, som bekant, den 16 okt. 1901 fosterlandet för att ombord å det gamla expeditionsfartyget »Antarctic» anträda sin långa och äfventyrliga färd till det södra halfklotets polartrakter.

Sedan kollast intagits i den lilla engelska hamnstaden Falmouth, fortsattes resan öfver Atlanten under det härligaste väder. Det var soliga dagar och lugn sjö, mången gång som en

spegel, och endast några svaga antydningar af de stormar, som ofta göra färderna till Sydamerika mindre angenäma, fick »Antarctic» kännas vid.

Ett kort uppehåll gjordes i de svartes världsdal vid passerandet af Kap Verde-öarna. Den klippiga, 1,000 m. höga, uttorkade och ofrukthara ön *S:t Vincent* anlöttes för några timmar, hvarunder det föga intressanta, en västafrikansk, af de stora antlanterångarna ständigt besökt hamn hade att uppvisa för en främling, togs i betraktande. (Se bild. 1.)

Det första målet härefter var Buenos Aires, dit »Antarctic» anlände den 16 december. Argentina är tvifvelsutan Sydamerikas naturskönaste och mest omväxlande land. Med en yta af nästan hela det kontinentala Väst Europas storlek producerar det från tropikernas glödande frukter till de få blygsamma alster, ett subantarktiskt klimat kan frambringe. Den eviga sommaren i norra delen, där en brännande sol hela året om håller rosor och liljor vid lif, förbytes i Eldslandet till ett bistert, kallt och nästan polarartadt klimat, där snöhöljda fjäll och ofantliga glaciärer till stor del äro förhärskande.

Buenos Aires, som innehåller omkring $\frac{1}{5}$ af hela landets befolkning eller inemot 1 million invånare, är södra halfklotets största stad, fullt jämförlig med Europas stora hufvudstäder (bild. 2). Den ovanliga renlighet och ordning, som härskar å dess stora asfaltbelagda och väl vårdade boulevarder, öfverträffas, enligt en del beresta argentinares eget omdöme, endast af nordens Paris, *Stockholm*. Mångfaldiga äro de statyer af republikens frihetshjältar, som pryda torg och parker, hvilka senare stundom äro af en skönhet och praktfullhet, som ej i Europa öfverträffas.

Efter fem dagars vistelse i Buenos Aires, där alla visade expeditionen stor uppmärksamhet, och där intresset och välviljan för densamma vida öfverträffade, hvad man kunnat vänta,

lämnade »Antarctic» tidigt på morgonen den 21 december dess hamn med Falklandsöarna som närmaste mål. Här kompletterades det genom tropikernas hetta illa medfarna hundförrådet.

Sedan ett besök gjorts på den argentinska magnetiska stationen å *Isla de los Estados*, vändes stäfven mot söder, och den egentliga isfärden började (bild. 3—6).

*

Det område af polartrakterna, som den svenska expeditionen valt till sitt operationsfält, är beläget i det närmaste söder om Kap Horn (bild. 7).

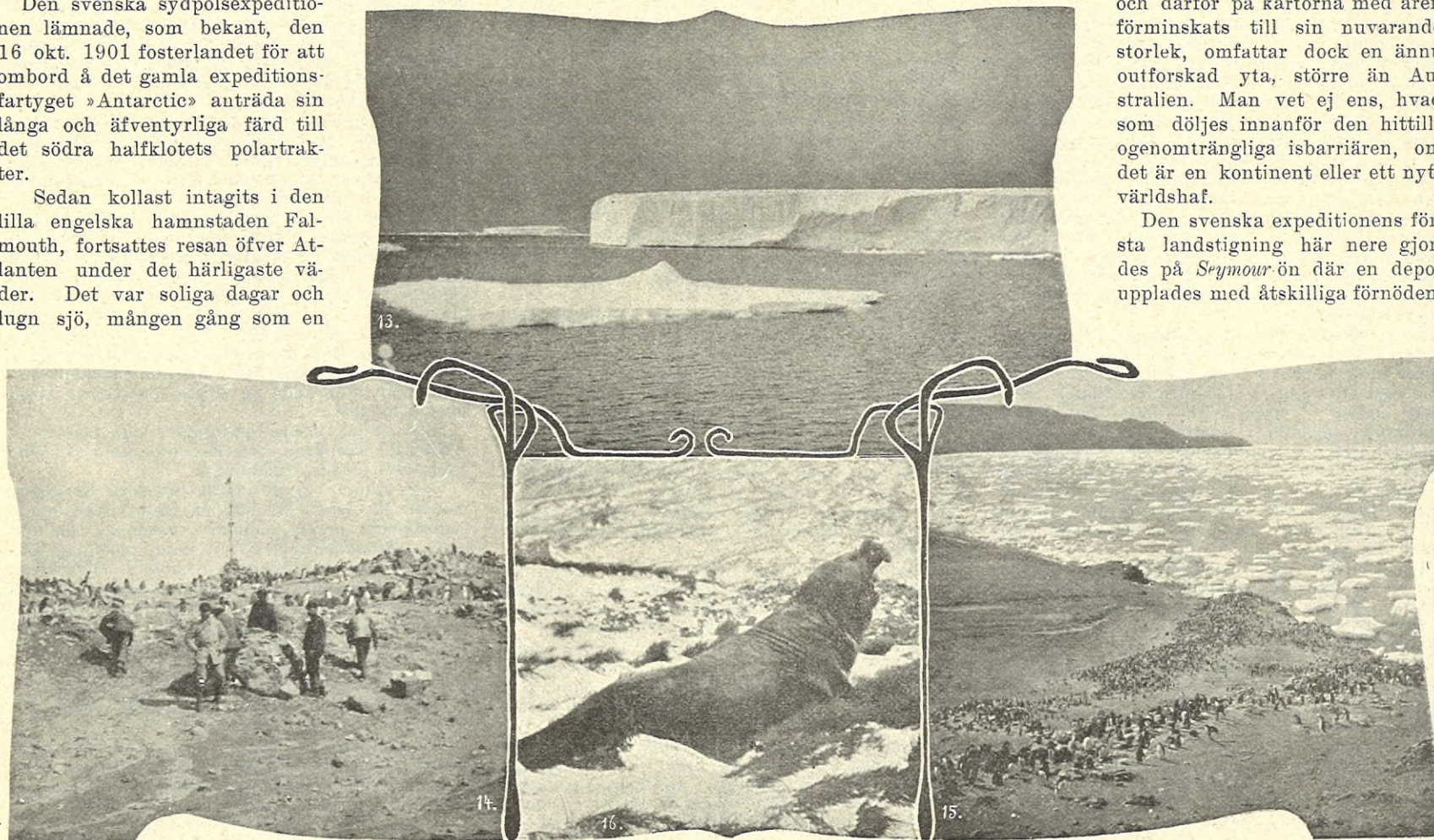
Här skjuter fram ganska långt mot norr en udde af det antarktiska utforskade landet med en förpost af klippiga, ishöljda öar, *Sydshetlandskedjan*.

En kort landning gjordes på en af dessa öar, *Nelson Island*. Sälar och pinguiner funnos här i oerhörda massor, och mycket intressant var att göra dessa djurs närmare bekantskap på en mark, som ännu så länge är deras egen (bild. 8—11). Därefter sattes kursen mot söder utesföstra kusten af nämnda landtunga, hvars senast upptäckta del bär namnet *Kung Oscar II:s land*.

Omgifven på alla sidor af Södra Ishafvet, som gör klimatet utprägladt oceaniskt, har den antarktiska regionen en säregen karaktär, vida skild från den motsvarande i yttersta nord. Allt är här nere mera storslaget och dystert, antingen den täta, oändliga packisen (bild. 12) betäcker vattnet, eller de väldiga isbergen likt flytande kontinenter långsamt segla fram på ett spegelblankt haf (bild. 13), antingen evig snö och is begrava landet, eller de enformiga, klippiga stränderna beklädas af en torftig, nästan omärklig vegetation af lavar.

Det är ett sagolikt dunkel i hvilket *Antarktis* ännu är höljdt. Detta våra förfäders fantasi-land, *Terra australis*, som så småningom visade sig till stor del vara en utopi, och därför på kartorna med åren förminskats till sin nuvarande storlek, omfattar dock en ännu utforskad yta, större än Australien. Man vet ej ens, hvad som döljes innanför den hittills ogenomträngliga isbarriären, om det är en kontinent eller ett nytt världshaf.

Den svenska expeditionens första landstigning här nere gjordes på *Seymour* ön där en depot upplades med åtskilliga förnöden-

BILDER FRÅN DEN PÅGÅENDE SVENSKA SYDPOLSEXPE-
DITIONEN. SPECIELLT TAGNA FÖR IDUN AF EN AF DELTAGARNE. 13. ISBERG. 14. DEPOTEN UPPLÄGGES PÅ
SEYMOURÖN. 15. EN PINGUINKOLONI PÅ SEYMOURÖN. 16. VRÅLANDE SJÖELEFANT.

heter samt högt öfver den samma en varde med en skriven underrättelse om expeditionen (bild 14). Redan här så långt mot norr som 64° 30' S var packisen tät, och ehuru ön var snöfri, var dock hela dess kust mer eller mindre blockerad af drifis.

Söder härom gjordes ytterligare ett par »landstigningar» på den fasta milsbreda hafsisen, där exkursioner inåt land företogs. Till stor del är djurvärlden här nere en helt annan än inom det norra halfklotets isregioner. I den brokiga samlingen af fåglar intaga pinguinerna främsta rummet (bild 15) såväl å land som i hafvet, där de liksom i stora fiskstim simma omkring under vattnet och endast med små korta hopp visa sig öfver ytan. Längre söder ut finner man den ståtliga metershöga kejsarpingvinen, dessa traktors största fågel.

Isbjörnen saknas här helt och hållet och intet motsvarande landtrofdjur ersätter den. Sälarna äro äfven af annan typ. Utom den vanliga Weddellsälén visar sig äfven i stor mängd den vackra, silfverglänsande och svartfläckiga sjöleoparden, och i stället för Nordens hvalross har man här, ehuru i ett ringa fåtal, den jättelika sjöelefant (bild 16).

S. A—st.

FRÅN MONT-PARNASSE OCH MONTMARTRE. ATELIERINTERIÖRER AF EDVARD STJERNSTRÖM.

ATELIERN RUE CAUCHOIS N:R 15.

RUE LEPIC är topografiskt sedt en af de mest egendomliga gatorna här i Paris. Den är på samma gång en af de brantaste och mest krokiga. Den utgör en af de vanligaste stråkvägarne, när man från nedre Montmartre vill begifva sig upp till »La Butte». Dess båda ändpunkter flankeras af de båda kända nöjes-tablisementen »Moulin Rouge» och »Moulin de la Galette». Från ungetär midten af denna sträcka utgår en liten gatstump: Rue Cauchois. Benämningen *rue* är dock oegentlig för detta lilla stycke gata, ty det är ej annat än hvad man här plägar kalla *impasse* en återvändsgränd. Vi skulle nästan vara hugade att betrakta uttrycket gata såsom en artighet mot den artist, som här sedan en lång följd af år har sin atelier. Kanske i en framtid staden Paris myndigheter gått ända därhän att de äfven låta gatan ändra namn, uppkallande henne efter konstnären ifråga! Jag skämtar visserligen nu, men så alldeles omöjligt kunde detta dock ej vara. Dylika smickrande ynnestbevis är man här ingalunda njugg med, ty efter nästan hvarje municipal-konstsej se vi, att »stadens fäder» beslutat gifva någon gata nytt namn efter någon framstående medborgare, fransk eller utländsk. Det sista nya i den vägen är en *rue Dewet*, som tillkom under boergeneralernas besök här för någon tid sedan.

Vi svenskar hafva all anledning att känna oss stolta, ty bland Paris gator bära ej mindre än tre namn efter landsmän: *rue Berzelius*, *rue Lioué* samt den allra senast omdöpta: *rue Nobel*. Utom dessa hafva vi naturligtvis äfven en *rue de Stockholm*, belägen i quartier de l'Europe, där samtliga gator äro uppkallade efter Europas hufvudstäder. Det är med en viss »fosterländsk skadeglädje» (om jag får begagna ett sådant uttryck!) jag ber att få påpeka, det man här förgäfvat skall söka någon gata, uppkallad efter norsk eller dansk man.

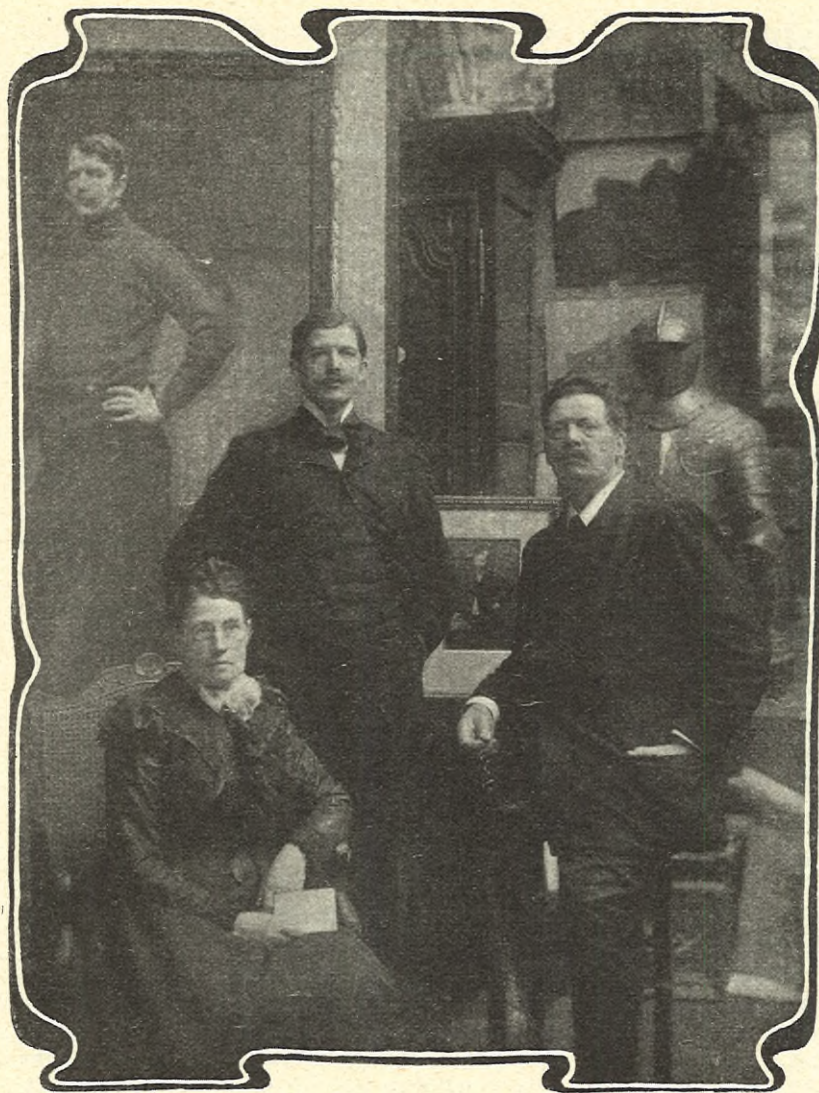
Men här har jag bland Paris gator och gränder räkat vilse och kommit långt bort från mitt mål, som ju var *rue Cauchois n:r 15*.

Denna egendom utgöres af ett litet lågt, men snyggt hus med tämligen hvardagligt utseende. Innantör en liten, väl hållen, miniatyrträdgård ligger den atelier, af hvilken vi här meddela en interiör.

Måhända skall någon skarpsynt och minnesgod Iduns läsare göra den anmärkningen, att det ej är första gången han befinner sig här!

Ni har rätt, ärade läsare! Redan för ett par år sedan har ni gjort ett besök här. Trots den mr Albins onekligen stora »esprit d'arrangement» han ådagalagt för att åstadkomma en »scenförändring», torde det ej vara löntörneka faktum.

Det var, om vi ej missminna oss, utställnings-

NILS FORSBERG MED FRU OCH SON I SIN ATELIER VID RUE LEPIC. ALBIN, PARIS, FOTO.

året 1900 som Idun i ord och bild lämnade en skildring af vår landsman Nils Forsbergs atelier här.

Det är ej vår vana att upprepa oss själfva, men om vi nu för en gångs skull gifva en »reprise», så hoppas vi att detta skall gunstigt upptagas af de ärade läsarne!

Det tyckes som under den sista tiden inom vår svenska koloni vissa tendenser till rémigration visat sig, i det att flere af våra äldre landsmän här återvänt till det gamla hemlandet. I följd var det kapten Gustaf Bagge, som efter en 32 års härvaro lämnade sitt ritbord och sina kartor i hétel Hachette för att bosätta sig i Norrköping, och nu är det Nils Forsberg, som efter nära 8 lustrers arbete står i begrepp att flytta sitt staffli från Montmartre till Öresund. Fosterlandet är gifvetvis att lyckönska till återbördandet af söner sådana som dessa!

Det är i sin gamla födelsebygd, »Konungariket Skåne» (som han älskar uttrycka sig), som Nils Forsberg ämnar slå sig ned, i samma trakter där han för 40 år sedan verkade. Äfven då som målare, fastän genren var en annan!

Jag antager att svenska tidningar redan vetat berättat det herr F. af förre operasångaren Carl Hagman inköpt den charmanta villan Nadineborg, som så väl hvad beträffar det naturköna läget som corps de logiets stilfulla yttre och komfortabla inredning intager främsta rummet bland dessa vackra egendommar, som bilda Helsingborgs villastad.

Hemflyttningen till Sverige borde redan ha ägt rum, men herr F. ville först afsluta sina »kisser till målningarne i Lunds domkyrka, med hvilka utförande hans sista tid här varit upptagen.

Sonen, herr Nils Forsberg J:or, kommer dock att stanna här. Född och fostrad i Paris som han är, är det ju helt naturligt, att de band, som binda honom vid *fosterlandet*, äro starkare än de, som draga honom till *föderneslandet*.

Målare äfven han, med ett redan stadgad rykte som sådan, har han vid flere tillfällen utställt praktiga saker å salongen. Själfporträttet, som vi se å bilden, exponerades å fjolårets salong och fick ett mycket förtjänstfullt omdömande.

En älskvärd ung man för öfrigt, som talar en bra svenska, bara han vill!

Herr F. J:or har sin egen atelier, och var det

en lycklig slump för oss, som lät honom och fru F. befinna sig i den äldre herr F:s atelier vid vår fotografis besök.

Det skulle vara en oartighet, och en oförlätlig sådan i en tidning som Idun, om vi ej äfven med några ord omnämde fru F., när vi äro nog lyckliga att äga hennes bild. Då jag emellertid endast vid ett par tillfällen och då helt flyktigt haft förmånen sammånträffa med henne, måste jag inskränka mig att säga, det hon gaf intrvck af att vara en intelligent kvinna, god mor och förständig hushållmor.

Det har antagligen under denna långa följd af år här i Paris funnits tider rika på bekymmer och svårigheter, då det fordrats mera än vanlig energi och omtanke för att hålla det lilla hushållet uppe. Särskildt svåra torde olycksåren 1870—71 samt de närmast följande ha varit. Vi tro därför att det är med tillfredsställelse fru F. emotser hemflyttningen till Sverige, äfven om detta skett under mer blygsamma förhållanden än dem som »châtelaine» på Nadineborg!

*

Min skildring här hade knappast kommit till stånd, om jag ej för någon tid sedan helt å propos stött tillsammans med pastor S.

»Har ni lust,» frågade han, »att följa med upp till Nils Forsberg och se på hans förslagsmålningar för Lunds domkyrka? Jag har just nu fått ett kort från honom, hvarå han inbjuder mig att taga dem i betraktande.» Naturligtvis antog jag med tacksamhet erbjudandet, och tagande den just samma dag för trafik öppnade nya Metropolitanlinjen hade vi på mindre än 10 minuter förflyttat oss från Parc Monceau till place Pigalle och voro hemma hos herr Forsberg.

Vi mottogos på det välvilligaste och äfven jag, den objudne gästen, välkomnades, men måste jag, tråkigt nog, innan jag fick inträda i ateliern högtidligen lofva att ej med ett ord i min tidning omnämna lundamålningen.

Det var en 6 år sedan jag sist såg herr F. Dessa år hafva gått honom omärkligt förbi, åtminstone hafva de ej gjort honom äldre, möjligen litet fetare. Samma hastiga, lifliga rörelser, samma vänliga, vinnande sätt och — samma skånska tungomål!

Före oss befunno sig i atelieren ett par andra af koloniens mera konstförstående medlemmar.

Å ena långväggen hade artisten uppställt sina målningar, utgörande en större för kyrkans absid samt 8 mindre.

Som Iduns läsare antagligen veta, så är det artisterna Kronberg och Forsberg, som täfla om utförandet af dessa målningar.

Jag känner ej de motiv professor Kronberg valt för sina, men jag känner desto bättre denne framstående artists eminenta förmåga, särskildt inom plafondmålningen, en genre, som jag däremot tror vara tämligen ny för herr F. Men äfven om jag hade sett den förres målningar och ej gifvit löfte att ej tala om den senares, skulle jag ändock ej varit nog förmäten att inlåta mig på någon jämförande kritik. Det vågar jag dock säga, att jag förespar herrarnas konstdomare ett svårt arbete i valet. Mig synas nämligen herr Forsbergs ämnen lika lyckligt funna som i utförandet fulländade.

Att vi svenskar här i Paris med största intresse emotse afgörandet, hvilken af dessa båda artister skall komma att utföra målningarna i Lundadömen, behöfver jag knappast påpeka, lika litet som att vi hoppas att det blir Forsberg som får förtroendet. Det är ej blott våra sympatier för konstnären i fråga, utan äfven en sorts lokal patriotism, som diktera dessa våra önsknings.

När vi äntligen sett oss nöjda, och de andra bjödo farväl, stannade jag kvar en stund, ty här fanns så mycket annat af intresse att taga del af.

På ett staffli se vi en reproduktion af »En hjältes död» i gravyr, ett charmant arbete, som nyligen blifvit lärdigt, och af hvilket endast ett 10-tal exemplar komma att släppas ut. På ett par andra äro uppställda ett par porträtt, exponerade å 1901 års salong.

Väggarne upptagas af studier och utkast af Forsbergs egen pensel: Här hafva vi den gamle öfversten från »En hjältes död», här trumslagaren från »Gustaf Adolf vid Lützen», där gossen ur »Les saltimbanques».

Men i den rymliga ateliern finnes plats ej allenast för målningar, utan äfven för andra de mest olikartade föremål. Dräkter och vapen från alla tidsåldrar. Här hänger en kardinalshatt bredvid en stormbufva, där en röd sidenrock bredvid en ringbrynja. Här korsar en smidig Toledo-klinga ett gammalt slagsvärd, där ser man den hotande mynningen från en gammal »kärrebyssa», hvilande på sin »gaffel». Ja, herr F. skulle mycket väl kunna sätta upp en passabel teatergarderob och armera en mindre friskara. Men det är att märka, det alla dessa föremål äro autentiska, och ej som teater- och atelierrakvisita i allmänhet endast efterbildningar. Denna kyrass kan mycket väl ha suttit på en af Tillys kroater, detta kyller burits af en Smålands ryttare! Det är ett icke ringa pekuniärt värde denna unika samling, som herr F. under sina många och långa resor lyckats sätta upp, representerar.

Herr F. var en förevisare som få. Nästan om hvarje sak hade han någon liten pikant eller intressant upplysning. Han visade oss den mycket invecklade procedur, hvarmed det var förenadt att draga på sig en tornerrustning och den ej mindre att ladda en »kärrebyssa»; vi måste försöka »göra handgrepp» med ett gammalt tungt flintlåsmuskedunder och »skvadronera» med en gammal pamp. Och Nils Forsberg förstår sig på dylik sport, ty vi skola minnas, att han som fransk soldat deltog i kriget 70—71, och den tafva han visar oss härifrån i sin »En hjältes död», det är en episod, som han sett och upplefvat, ej en fantasi som han drömt eller konstruerat, och häri kanske ligger just hemligheten att detta arbete blifvit hvad det är: ett prof på den mest fullödiga konst.

Så visade oss herr F. åtskilliga fotografier af den villa, som inom kort skall blifva hans hem. Villa är ett något oegentligt uttryck för denna ståtliga herrgårdsbyggnad, hållen i någon engelsk stil.

Liggande mycket högt på en terrass, har den rätt under sig järnvägen, mot hvars bank Sundets böljor bryta sig. Utsikten från Nadineborg öfver Sundet och den danska kusten skall vara hänförande, och man behöfver ingalunda vara artist för att tjasas häraf. På det att vi, som aldrig varit i tillfälle att se detta panorama, ändå skulle få en föreställning härom, tog herr F. papper och penna och tecknade under det han skildrade:

»Här ligger Nadineborg, där är Sundet. Här längst i norr se vi Svinbådans i danska färgerna hålna fryskepp. Midt öfver på danska kusten ligger Marienlyst med Hamlets graf och Kronobergs slott. Längre ned se vi de vackra herresätena Snekkersten, Espergjærde samt Gefion och längst i söder Klampenborg. Vackraste partiet kanske dock är själfva Sundet med sin mängd af ång- och segelfartyg samt den lilla ön Hven, Tyge Brahes forna, de kungliga hararnes nuvarande hemvist!

På svenska sidan se vi längst i norr Kullaberg, Höganäs och Kulla-Gunnarstorp. Söder om Nadineborg, en smula från kusten, ligger Ramlösa brunn och längst ned se vi Landskrona.

Tror ni ej att allt detta bildar en härlig tafva, en vacker sommardag, när Sundet ligger spegel-lugnt och ek- och bokskogarne stå gröna? Den danska kusten är betydligt mera leende, mera yppig än den något karga svenska.

Har ni hört historien om dispyten mellan Carl XV och Fredrik den syvende beträffande den kust, åt hvilken egentligen företrädet tillkommer?»

Nej det hade vi ej.

»Jo, den danske kungen hade just räknat upp alla de vackra ställen, de samma som jag nämnt, med hvilka den danska sidan kunde skryta, då den svenske monarken helt lugnt invände: »Ja det är just alla dessa ställen som gör vår kust till den vackraste, ty härifrån hafva vi fri utsikt öfver den väna danska!»

»Vet ni jag ser detta vackra Öresund för mig så tydligt, när jag vill, trots min långa bortavaro från dessa trakter. Mången kväll har jag stått här uppe på »La Butte» och tittat ut öfver åt St. Denis. Den flacka slätten med sina enstaka ljusknippen har då synts mig påminna om Sundet med sina fartyg och den lilla staden själf har då varit Helsingör.»

»Men vet ni, det var så nära att mina planer att flytta hem till Sverige strandat på — hvad tror ni väl? Jo, man hade sagt mig att där hemma, äfven i de mindre städerna, fanns något som man kallade »trottoarrätt». Jag hade ej trott härför, men så kom jag till Stockholm, och mycket riktigt, där fick jag så väl af poliser som trafikanter oupphörligt tillsägelse att byta trottoar. Detta retade mig, ty det bör vara hvarje medborgares rätt att få välja hvilken sida af gatan som helst! Lyckligtvis är Helsingborg ännu ej hemfallet under detta påbud, ty i sådant fall hade jag sann- ligen ej kunnat bosätta mig där!»

Vi skrottade och försökte, fast med tämligen klen resultat, tala för det berättigade i ett dylikt färdstätt i mindre städer med smala trottoarer och där korsandet af gatan ej är förenadt med samma risk som t. ex. här i Paris.

Och så bjödo vi farväl, tillönskande en lycklig resa och trefnad i det nya hemmet i gamla hemlandet.

Det blir nog ett tomrum efter Nils Forsberg där uppe i svensk-norska sällskapet, där han triffes godt, och hvars tafvelsamling han riktat med flere vackra prof på sin konst. Här kommer man nog att sakna den talangfulle artisten, den humoristiske berättaren och sympatiska landsmannen. Men Helsingborg är ju ej så långt borta, och man har all anledning hoppas, att Forsberg själf så väl som hans tafvor ej alltför sällan skola hitta vägen hit!

Forsberg lämnar här i Paris ett mer monumentalt prof på sin konst. Det är nämligen han som utfört målningen öfver hufvudentreen till ryska kyrkan vid rue Pierre le Grand. Det är således ej första gången han utfört ett arbete analogt med det, som vi hoppas han kommer att göra i Lundadömen.

Ett godt nytt år!

tillönska vi vördsamt alla våra läsare.

Iduns Redaktion.

EN LITEN ÄKTENSKAPSINTERIÖR.

FLICKORNA Boberg sågo helt rödnästa och blåfrusna ut, då de på middagsrasten kommo hem från skolan.

»Det är riktig vinter i dag,» sade Eva och gnuggade sina händer, i det hon satte sig ned vid den varma chokladen.

»Vi få alltså börja att tänka på edra vinterkläder,» sade mamma betänksamt. »Flickorna behöfva nödvändigt nya kappor,» förberedde hon sin man, i det hennes min fick det litet trötta, nervösa uttryck den så lätt antog.

»Och så få vi sådant där fint, knollrigt skinn på dem, så vi bli så där stiliga som flickorna Karlsson!» utbrast Eva, lifligt sekunderad af sin yngre syster.

»Visst ska ni ha knollrigt skinn, och visst ska ni bli stiliga,» sade pappa, som var mycket svag för sina flickor, i det han skämtsamt nöp Eva i örat.

Dagen därpå gick fru Boberg till Vingrens kapp- och manufakturaffär och lät sina flickor taga mått till nya kappor. Flickorna behöfde äfven nya galoscher och hvarjehanda andra saker, och fru Boberg utrustade dem med hvad hon ansåg erfordras. Hon blef emellertid Vingrens förnämsta kund för dagen, ty på eftermiddagen kom hon åter och tog ut ett svart klädningstyg åt sig själf. Det hade blifvit sorg i släkten.

Det blef en nätt liten räkning, som presenterades fru Boberg, då hennes döttrars nya kappor hemsändes, och den föranledde henne ett anfall af hennes nära nog af kronisk natur blifna ängslan för att bedja sin man om pengar.

Sedan hon ett par dagar gått och klämt på sin räkning, i afvaktan på ett gynnsamt tillfälle att bedja om pengarna, trodde hon sig hafva funnit det, då mannen en dag, med synnerligen upprymd och godlynt min, kom hem från sitt kontor.

»Pengar nu igen?» Hennes herre och mans

godlynta min försvann som sol i moln, och hans panna lade sig i dessa hotande veck, hvilka han väl så mycket för effektens skull och af vana som af någon betydelsefullare orsak anlade, så fort det blef fråga om pengar. »Aldrig är det då annat än pengar och pengar.»

»Nej, naturligtvis. Och som det ju erfordras både kläder och föda, så blir det heller aldrig något annat i denna värld än att gifva ut pengar och pengar,» svarade hustrun trött och irriterad.

Mannen betraktade förvånad sin annars allt annat än bitande fru. »Naturligtvis. Men att komma öfver en med så här stora summor på en gång! Och just då man har sådana stora utbetalningar att göra som jag i öfvermorgon.»

»Som du ju aldrig inviger mig i dina affärer, så kan jag ju inte känna till de lämpliga ögonblicken,» invände frun, på hvars kinder det runnit upp de små röda fläckar, som hörde till symptomen vid dessa pekuniära perser med mannen. »Vingren kan väl vänta.»

»Vänta! Så galet är det då väl inte, att han skall behöfva vänta. Men hvad jag ville säga är, att det är bra obehagligt, att hux flux få öfver sig en sådan här stor räkning.» Han granskade den ånyo. »Vinterkappor! Ska flickorna behöfva nya sådana hvart enda år?»

»Nej, det behöfva de inte,» svarade frun med den trötta, entoniga röst, hon omedvetet brukade antaga under dessa rannsakingar. »De ha haft de gamla i två år, men de voro nu både slitna och urvuxna.»

»Ja visst, ja,» svarade mannen, hvilken lika regelbundet kände sig retad af denna ton hos hustrun. »Naturligtvis voro de alldeles barslitna, och du hade väl heller inte en hel tråd på kroppen? Det är ständigt samma visa.»

»Min garderob var tvärtom i synnerligen godt stånd,» rodnaden på fruobergs vissna kind blef allt bjärtare. »Men någon svart klädning hade jag ej att sörja din svägerska i.»

»Ta, ta, ta, nej naturligtvis,» sade mannen, slående omkring sig med de uttryck och talesätt, som voro så ofta anlidade att de gingo af gamla vanan.

Men den passiva, tåligen fruobergs nerver tycktes i dag vara synnerligen irriterade, ty fastän hon längesedan vant sig att betrakta dessa saker och ting ohjälpliga, öfverfölls hon af ett af sina sällsynt påkommande raptus att göra uppror mot det utslitande husliga ekonomisystem, under hvilket hon trälade.

»Det är precis, som om jag gjort till min uppgift att ruinera eller rent af bedraga dig. Naturligtvis ökas utgifterna i den mån barnen växa upp. Men om du blott gäve mig något visst och bestämdt att hålla mig till! — Jag står sannnerligen inte ut med detta.»

»Slidder, sladder,» utbrast mannen otåligen.

»Det är till verkligt men för barnen att så ofta vara vittnen till dessa uppträden,» fortfor frun. »Härom dagen frågade mig Alice, efter ett sådant här uppträde, om vi voro så rysligt fattiga, vi som ändå hade mycket finare än Karlssons.»

Mannen ryckte på axlarna. »Jag tycker mig ändå få sträfva så pass för vår existens, att det inte borde förundra dig, om jag vill hafva en smula kontroll på penningåtgången i huset.»

»Jag inser visst, att du får sträfva,» utbrast frun med tårar i ögonen. »Jag känner ju inte vår verkliga ställning, och jag begär ju inte bättre, än att du lämpade hushållspengar efter den. Det skulle och måste räcka.»

»Några bestämda hushållspengar hvarken kan jag eller vill jag lämna, det vet du ju,» svarade herrn, till hvars oomkullrunkliga ekonomiska principer det hörde att aldrig onödigtvis lämna någon större summa ifrån sig. »Undvik onödiga utgifter, mer begär jag ju inte.»

»Ena dagen hafva vi råd att gifva fina middagar och andra dagen blir det scener för de nödvändiga utgifternas skull. Jag kan inte finna den riktiga medelvägen,» sade frun med en verkligt högtragisk pathos.

»Herre Gud,» sade herrn. »Om jag också skulle brusa upp en smula öfver att få på mig en sådan här räkning, just då jag har ondt om pengar, så är det väl inte något att taga vid sig för, eller att göra ett sådant här stort nummer utaf. Du själf har väl inte heller precis något änglahumör?»

»Nej, det är just det jag inte har. Och därför ville jag undvika dessa ständiga uppdräden. De fördärfva både mitt lynne och ditt lynne. Och jag finner detta sätt att utpressa pengar af dig formligen förödmjukande och nedsättande.»

»Å, gubevars väl,» föll herrn in i retsam fallet. »Är det nu förödmjukande för en hustru att höra sin man grufva sig öfver sina stora utgifter samt anbefalla sparsamhet. Jag kunde ju också falla på den idén att finna det förödmjukande att inte kunna motsvara dina förväntningar att vara gjord af pengar. Sådana öfverspända och barocka idéer, ni fruntimmer kunna falla på.»

»Jag tycker just inte, att dessa ständiga rannsakingar och dessa beskyllningar mot mig skulle kunna bereda dig någon så särskild tillfredsställelse,» sade frun, redan färdig att blifva »matt». »Det vore från många synpunkter så mycket bättre för oss alla, om jag hade något bestämdt att rätta mig efter.»

»Ja, men det hvarken kan eller vill jag lämna dig. Du väsnas värre, än om jag vore en riktig gnidare och tyrann. Jag har aldrig velat ålägg hvarken hustru eller barn några umbäranden.» Och med segrarens tillfredsställelse kände han, huru han härmed avslutade samma slags cirkelrund, han och hans hustru så mången gång förut kringlupit.

»Det är väl i snart femton år, jag bemödat mig om att finna den där medelvägen,» sade fru Boberg med ett kort, melankoliskt skratt och ett tröttadt uttryck i ögonen. »Men jag kommer aldrig att kunna finna den,» slöt hon med en fast förvisning om, att hon blott hade att resignera under ett ok, hvilket skulle trycka henne till döddagar.

A. D. A.

EN HÖGTIDSSTUND PÅ ALLMÄNNA BARNHUSET.

ETT PAR DAGAR före julaftonen ägde inom Allmänna barnhusets murar vid Norrtullsgatan en minnesvärd högtidlighet rum, i det i närvaro af barnhusdirektionen och ett antal af barnhusets öfriga funktionärer tre guldmedaljer och två silfvermedaljer utdelades till de äldsta och mest förtjänta bland den kvinnliga personalen.

Guldmedalj erhöles: portvakten Johanna Lovisa Sundberg, född 1831, antagen 1872; öfver-sköterskan å barnhusets sjukafdelning Johanna Margareta Pettersson, född 1841, antagen 1875; sköterskan för yngre gossafdelningen Ida Maria Kjellén, född 1843, antagen 1877.

Silfvermedaljen utdelades åt de nämnda sköterskornas två biträden, Augusta Sofia Elisabet Mogren, född 1846, antagen 1872, och Ingrid Kristina Pettersson, född 1850, antagen 1875.

Vid medaljernas öfverlämnande tog aftonens president, t. f. underståthållaren J Berlin till ordet och framhöll, huru de fem kvinnliga trotjänarne med aldrig svikande nit och samvetsgrann-

het fyllt sin plikt inom barnhuset och att styrelsen för deras behjertansvärda och människovänliga arbete åt dem utverkat de medaljbelöningar, till hvilkas mottagande de nu blifvit sammankallade.

Det är ock i hög grad maktpåliggande värf, som dessa tjänande systrar ha att fylla, värf, som kräfvat ej blott de fysiska krafterna i fullt mått, utan äfven i många fall själens styrka. Särskildt har sköterskan för yngre gossafdelningen (gossar öfver sex år) härvidlag utmärkt sig, i det hon utöfvat en uppfostrande verksamhet, som naturligen varit allt annat än lätt gent emot alla dessa små spirande lynnen och karaktärer med rötter i de eländas värld.

Men vitsordet om redlighet och nit tillfaller, som nämnt, alla de medaljbelönade, från öfver-sköterskan å sjukafdelningen till portvakten, hvilken sistnämndas påpasslighet vid porten och telefonväxeln kräfvat så godt som hvarje stund af dagens timmar.

Idun meddelar i sitt dagsnummer en för dess räkning särskildt tagen gruppbild från den anslående högtidligheten. De vid bordet församlade styrelsemedlemmarne och ämbetsmännen äro, räknade från vänster till höger: öfverfältintendenten Holmquist, öfverläkaren professor Medin (stående), t. f. underståthållaren Berlin (å ordförandeplatsen), intendenten Marcus (stående), professor Lovén, grosshandlaren Settervall och härads höfding Tillberg. Längst bort i fonden synas de kvinnliga medaljörerna i följande ordning, räknade från vänster till höger: öfver-sköterskan Johanna Margareta Pettersson, portvakten Johanna Lovisa Sundberg (sittande, enär hon till följd af reumatiskt lidande förlorat bruket af sina ben), sköterskan Ida Maria Kjellén samt sköterskebiträden Augusta Mogren och Kristina Pettersson; till höger om dem synes anstaltens husmoder fru Gefvert.

DAGSREGN. ETT MINNE FRÅN I SOMRAS AF FRIDA ASPLUND.

JAN PERS låg halfvaken en morgon i ottan. Det var i höbärningstid. Han hade en förmimelse af, att han borde vakna tidigt, men iddes inte. Ty han hade ända in i drömmen hört ett ljud, som höll honom tillbaka att vakna. Det var någonting som rann och rann, som plaskade och lät riktigt vått och kusligt, så han liksom låg och småväntade, att han snart skulle ligga och simma omkring i det.

Men med ens vaknade han riktigt, fick näsan öfver fällkanten och ögonen på det stora hvita daluret, som stod och kluckade för sig själf i vrån.

A hälsingen, klockan var half 5 snait!

Jan Pers kom med fart upp ur sängen.

Ropade åt gumman Brita och åt Pell-pojken, som lågo i fällbänken.

Jan Pers var redan i färd med att hasa på med byxorna — då han tvärt stannade med ena benet på och det andra i högsta hugg. Han stod

HYLINS Violtvål 612

HYLINS Liljekonvaljedoft

som förstened och stirrade mot fönstret, som hade han sett »kränk»* där.

Å hälsingen så det strömmade! Det kom i små rännilar utför rutrona, gjorde små tvära krökar — och kilade sedan undan en ny dusch nedför. Det plaskade och slog och rann. Där var ljudet han hört in i sömnen! Å höet, som låg ute och — — — å hälsingen.

Han for ut öfver golfvet mot dörren. Hann ej dra på det andra byxbenet, utan skuttade med det dinglande efter. Så fick han upp haspen på farstudörren — och blef stående på bron och såg ut.

På gården var redan sjöar med små näpna floder emellan. Och deras ytor ringlades jämt af regndroppar, som stöpo ned. Bort mot sjön var det som en hvit rök, och luften var grå af regn så långt Jan Pers runda, stela ögon kunde skåda.

Han stod och tittade på himlen och vädret och höstackarna, medan han helt mekaniskt kröp in med det andra benet i fodralet. Det var minnsann ingen värme på morgonkröken.

I alla fall började det röras därinne. Det var kaffe pannan som väsnades, då den skulle ned genom spisringarna. Det var Pell-pojken, som inte hittade igen ena strumpnecken i sömnyran, och det var mor, som tassade och gick och gick — — — Far kom in.

Nu med händerna lösa och lediga och nedstopade i fickorna. Hängslena mällde och slängde, och barfötterna kommo sisande efter golfvet.

Han stannade midt på golfvet:

»Hä regn' i dag.»

Det kunde nu ingen rimligtvis förneka — så de voro nog ense om den saken.

Pell-pojken satt på fällbänkskanten och blinkade och såg på far. Han iddes inte klä på sig, för om där inte blef högöra, så dröp han allt ner igen och sof ett tag till.

»Hva hälsingen ska man ta sig till i dag,» undrade far och drasade ner på en stol. »Dagsregn blir det ock — det är jämnbleka — och höet blir surt som en våtmyr.»

*Spöke.

DE FEM KVINNliga MEDALJÖRERNA PÅ ALLMÄNNA BARNHUSET I STOCKHOLM ERHÅLLA SINA UTMÄRKESETECKEN INFÖR DIREKTIONEN, A. BLOMBERG FOTO.

Mor hade inte tid att svara. Hon var i full fart. Kilade ut och in, kvickt som en ödda.

Pelle hade försvunnit in i fällbänkens dunkel och därifrån hördes snart otvetydiga bevis på att han sof.

I stora sängstolen under gårdsfönstret syntes ett par lintofsar sticka upp ofvanför täcket. Det var Anners och Kalle, »småkamsarna», som ännu inte tänkte vakna på länge.

Nu kom mor med kaffet.

Det var då en fröjd. Jan Pers melankoliska ansikte lyste upp ett tag. Där stod koppen och balanserade på den buckliga brickan, med »sockerkruset» och »gräddsniplan» till sällskap. Kaffet var islaget och öfverhöddade i en särskild liten sjö på fatet, så far måste slå en liten gräddskvätt dit ock. Så sutto de tysta, mor på spishällen och far vid gafvelfönstret, och sörplade i sig kaffet i långa drag med faten balanserade på fingerspetsarna.

Det regnade.

*

Det var frampå förmiddagen. Far hade gått i stall och bodar och lider hela morgon och känt sig olustig. Han hade lagat ett grimskäft, som varit ombundet i flere veckor. Han hade slipat alla deras knifvar och stålverktyg, och Pell-pojken hade fått dra slipstenen, så att vatnet stätt i en skur af den också, och svetten gått ut på pannan i pärlor. Och de hade huggit ved, tills trafven blef manshög.

Han hade gått och småpetat med litet af hvarje, men det gick ej med fart. För han måste nästan hvarannan minut kasta ett öga uppåt molnen för att se, om de ej skulle glida åtskils. Och sånt hindrar, om man ska uträtta något.

Till slut stöflade han in. Satte sig rakt ned och började läsa i »allnackan», den enda bok, som alltid fanns tillhands. Det är en bra bok att läsa i då man inte har något annat att göra. Tyckte far.

Han slog upp och började läsa om »Planeter-nas gång och lysande». Det var krångligt med de många namnen och andra krokigorden, men det var desto hedersammare att komma sig öfver dem. De värsta fick man stafva, så gick det bra.

»S, a, t, Sat» — sade han högt.

»En ska inte svära, fast det regnar så styggt,» förebrådde mor och vefvade smörkärnan helt fogligt och undergifvet.

»Å, hälsingen, (det var favoritsucken), inte svär jag, jag läser bara i allnackan.»

»u, r, ur, Sat—ur.»

»Ja, men det är allt en stygger bok ändå,» tyckte mor från vefkärnan.

»n, u, s, Sat—ur—mus.»

»Hva hälsingen di ska mä såna namn på stjärnerna, de kan jag inte begripa,» mumlade far och knogade vidare.

Regnet gled utför rutorna.

Anners låg uppå bordet vid vägfönstret, spottade på fingret och gjorde rännilar på innersidan lika kvickt som de runno där ute.

Det var roligt.

Men bäst han låg där och gnisslade med fingret efter rutan, skrek han till och åkte med fart på magen från bordet.

»Herrskape från stan, herrskape från st...»

Allnackan för i golf. Saturnus och Venus åkte ned i mörkret under fällbordet.

Hela familjen låg i fönstret. — — —

»Trösta mej, kommer di inte hela herrskapet, herrn och frun och fröknarna och unge herrn!»

»Herrn!»

Mor slog ihop händerna af öfverraskning och häpenhet.

Uppför backen kommo två hästar knogande med en stor vagn, där uppspända, rinnande paraplyer bildade ett svart, våtglänsande tak. Där- under skyttade ansikten, blåfrusna.

De veko af genom grinden, där far redan stod och skuffade på mössan:

»Ett sånt främmande — ett sånt främmande. — Herrskapet var ute i regnet? — De skulle väl vara goda att stiga in nu, fast det inte var mycket att bjuda på.» — —

* Almanacka.

I farstun kom mor emot. Hon hade hunnit få ett rent förkläde på och en ny halsduk.

Hon neg och hälsade:

»Det var gement af herrskapet att hälsa på, fast regnet var styggt — frun måtte bra? — nej så lilla fröken Elsa hade vuxit!» — — —

Herrskapet förklarade och pratade, voro nedlåtande och älskvärda, skakade regnet af sig och gnuggade händerna af köld.

De hade bestämt utfärden dan förut, se, och de tänkte att det kanske skulle lysa upp frampå dagen, och så hade de gett sig af i regnet.

De skulle vara så goda och stiga in. — Mor öppnade dörren till hälgdagsrummet, och så troppade de in alla.

Det var den ståtliga, glade herrn och den litet vemodiga, stillsamma frun — det var 13-åringen Elsa med långa ben och korta kjolar och slängande hår — det var fröken Anna, 20-åringen, med mörkgrå ögon och moderns stilla väsen — och det var unge herrn, studenten, med sin första käpp och stora framtidsplaner.

Det var herrskapet från stan, som ibland brukade bo ute hos Jan Pers om somrarna.

De kommo in i stora »salen» med tre fönster, flere sängar med hvitrosiga öfverdrag samt ett bord vid hvart fönster med hemväfda servetter på. Det var rent och precis, men med en råkall, obobodd luft, som kom samtliga att gå fram och tillbaka för att få värme.

Far pratade. Om regnet och skörden och vägen. Herrskapet svarade och frågade och gingo och småstampade i golfvet af kyla.

Det var fröken Anna. Hon stod ensam vid fönstret, därifrån hon kunde se en krök af vägen. Hon frös inte. Kinderna brunno varma, och ögonen glänste dit bort mot vägkröken — väntande —

Jan Pers kom fram till henne: »Hon står och ser på regnet.» Han skrattade.

Hon vände sig om och såg småleende från-varande på honom. »Ser på regnet?»

Så skrattade hon till. — Ja visst, det var ju så roligt att se hur de små dropparna hade brått hit ned till jorden. —

Hon vände sig åter mot fönstret och ryckte till.

Ty i kröken hade hon hunnit se en velociped blixtra. — — —

Mor kom in med ett stort fång ved i famnen. Och bakom hennes axel tittade ett gladt, ugnt ansikte fram. Det var hans, som kommit på velocipeden. Han stod nu på tröskeln i sin våta blå regnkrage med upps'agen kapuschong.

Skulle han också få komma in? —

Elsa och studenten sprungo emot honom: Hur hade det gått? — att han hade hittat! — var veloxen oskadad af oföret? — —

Han sköt undan dem och gick och hälsade på far. — Han var en vän till familjen, och hade följt med på utfärden trots han var obekant — mor hade han träffat i farstun och gjort upp med redan — var han välkommen af far och —?

Jan Pers blef upprymd och skrattade. Somligt herrskapsfolk var alltid så gement och nedlåtande. — Visst var han välkommen, fast inte var här något att bjuda på. —

Den unge i regnkragen såg i detsamma bort mot den öppna spisen. Ty där stod fröken Anna och såg på, hur mor tände brasan. Och han fick en blick tillbaka ur de strålände ögonen — och ett litet leende med.

Åjo, Jan Pers, här fanns nog mycket för den unga främmande herrn.

*

Ute i vedboden stod lill-Anners och frös som en liten hund. Han *tordes* inte gå in. Om det var något i lifvet som han var vettskrämd för, så var det främmande, herrskapsfrämmande. Med detsamma han upptäckt dem från köksbordet, hade han gnoitt iväg för lifvet och gömt sig där i vedboden. Han tänkte stå där, tills de hade farit igen.

Nån gång om sänder stacks en liten rödfrusen näsa ut genom dörren. Han skulle bara glänta och se efter, om inte den stora vagnen med det våta, gula täcket var borta.

Men nej, den stod obevekligt kvar.

Han måste sätta sig på huggkubben. Blef så trött och led att stå. Gråten var inte långt borta. Han hade varit här så länge — tyckte han. Frös

så rysligt och var hungrig också. Om han *tordes* springa in till mor och få en smörgås — — —

Men nu kanske de hade farit!

Näsan kom ut genom dörrgläntan igen.

Nej, där stod vagnen kvar.

Då kom en liten tår tillrande. Och så kom en till. Och snart stod han där med bägge de små röda näfvarna i ögonen och snyftade af hunger och rädsla. Ty ju längre han stött där, desto räddare hade han blifvit att gå in, och i hans uppjagade inbillning blefvo de främmande till farliga »busar» och »kränk».

Och mor kom ej att tänka på lill-Anners. Hon hade så mycket att göra. Ställa om kaffe och koka potatis åt herrskapet och grädda väfflor....

Och Pell-pojken hade fått ränna till handlingsboden och köpa skorpor och hvetebullar. De voro färska — sade handlingsmannen — ty han fick dem i början af förriga veckan. —

Ingen kom ihåg Anners. Jo, Kalle, men han låg själf tyst som en mus under fällbordet i mörkret och höll Saturnus och Uranus sällskap. Bordsskifvan var nedfälld, då där var ett så präktigt litet rum, där Anners och han ofta brukade vara. Och nu blef det långsamt och svårt att vara där ensam, och han längtade efter Anners.

(Forts.)

KUNGL. TEATERN beredde i lördags allmänheten tillfälle att åter njuta af hr *Franz Naváls* framstående konstnärsskap. Puccinis förtjusande och allt mer populära opera »Bohème» gafs, och poeten Rodolphes parti utfördes af hr Navál. Hans framställning var helt enkelt förträfflig, och särskildt fick tolkningen af Rodolphes och Mimis förhållande till hvarandra i de båda sista akterna ett synnerligen vackert uttryck. Den varma och klangfulla stämman med sitt delikata mezza voce var af bättre verkan än någonsin. En bättre Mimi än fru *Hellström* kunde ock den ärade gästen ej få emot sig. I öfrigt gick det hela synnerligen bra under hr Nordqvists anförande. Bifallet från den i det närmaste fulltaliga publiken var ock mycket lifligt. Särskildt gällde det hr Navál. — Ett störande oskick kunna vi ej underlåta att påpeka, och det är att applåderna, såsom denna afton skedde efter tredje akten, ofta upptagas, långt innan de sista ackorden förklingat. Dylikt vittnar om obeliefvenhet eller okunnighet.

Hr Navál, som lär komma att stanna härstädes en god del af januari månad, kommer bl. a. att uppträda i »Stradella», »Martha», »Traviata», »Romeo och Julia» m. fl. Han gifver dessutom i morgon söndag en soaré i Vetenskapsakademien.

FLORIZEL VON REUTER gaf under själfva julveckan tvänne konserter efter samma program. Vi bevistade den första och fingo ännu en gång tillfälle konstatera den häpnadsväckande färdigheten i den 10-årige violinistens spel och den först- stäselfulla uppfattningen i hans föredrag, vittnande mera om den nästan mogne konstnären än om det brådmogna underbarnet. Alldeles fullfritt är väl ej föredraget, men det begär man ej heller; det är i alla fall väl förtjänt af det bifall, som alltid kommer detsamma till del. Programmet upptog Max Buch's violinkonsert. Sarasates zigenarmelodier och Wieniawskis Faustfantasier. Hr *Bergström* skördade det lifligaste bifall för sitt föredrag af prologen ur »Pajazzo» samt romanser af Lindblad och Hallström. Så äfven hr *Schücker*, som dock ganska suddigt föredrog Södermans ballad »Heimer och Aslög». Det är verkligen oförläpigt, att ett så briljant röstmateriel ej skall värdas bättre. Under förständig ans och god ledning skulle hr S:s tenor-stämman kunnat blifva något af det förnämsta i sin art.

Begär mönster af vårt garanterade solida siden från 90 öre till 13 kronor pr meter.

Specialitet: Nyaste sidentyger för brud-, sällskaps- och promenadtoalletter, äfven kulörta och hvita.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bostaden

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).

— Siden-Export. —

Köp svart Siden!

Göteborgs Kexfabriks Ping Pong,
Bästa Ett-öres Kex i marknaden.

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN,**
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 4-10 JAN. 1903.

- Söndag:** Julienne-royale; stekt orre med salader; mörtårta.
Måndag: Lutfisk med senapssås och ärtor; rismjölsgröt med mjölk.
Tisdag: (Trettondagen) Buljong med champignoner; hummersallad med ré mouladesås; stekt refbenspäll med äppelmos; vaniljglace.
Onsdag: Griljeradt buljongskött med stufvade morötter; saftsoppa.
Torsdag: Hvittkålsoppa med frikadeller; smörgåspudding.
Fredag: Fläskkorv med potatispuré slätvälling med ägg.
Lördag: Afredd buljong med stekt bröd; gädda med pepparkakor.

RECEPT.

Julienne-royale (f. 6 pers.). 2 lit. kraftig buljong, 2 små morötter, 1 palsternacka, 1 purjolök, 1 selleri, 2 msk. smör (40 gr.) 1 tsk. socker, salt, cayennepeppar.
Äggställning: 5 äggulor, 2 äggvitor, 1/2 del. gräddmjölk, 1 knivsudd salt, 1 tsk. fint hackad persilja, 1 tsk. smör till formen.
Beredning: Rotsakerorna ausas på vanligt sätt och skäras i mycket fina strimlor. Smöret smältes i en kastrull; häri nedläggas rotsakerorna tillika med sockret och brynas över jämn eld under ständig omskakning. Den kokande buljongen tillsättes och rotsakerorna få koka tills de äro fullständigt mjuka, då soppan skummas väl och afsmakas.
Till äggställningen vispas äggulor och hvitor väl tillsammans med mjölken och blandningen hälls i smord form med lock. Formen nedsättes i en kastrull med så mycket kokande vatten, att det står jämnt med äggmassan. Vattnet får därefter ej koka, utan endast hålla hett, ty annars blir äggställningen vasslig. När den har stannat, skäres den i tärningar och serveras i soppan.
Mörtårta (f. 8 pers.). 100 gr. sötmandel, 212 gr. smör, 100 gr. strösocker, 1 ägg, 212 gr. hvetemjöl. 2 kpkp äppelmos.
Till formen: 1/2 msk. smör, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Mandeln skällas och drifves genom mandelkvarn. Smöret tvätas väl och röres tills det blir hvitt och pösigt, hvarefter sockret, mandel, äggulan och det siktade mjölet nedröras. Sist nedskäres den till hårdt skum slagna äggvitan och degen ställes att stelna. En gjutpanna smörjes väl och beströs med stötta skorpor. Pannan beklädes med hälften af degen och äppelmosen lägges. Af den öfriga degen skäres med sporre 1 cm. breda remsor, hvilka läggas i rutor öfver äppelmosen samt en ring rundt omkring tårtans kant. Den gräddas i ordinar ugnsvärme omkring 1/2 tim. Uppstjälpes när den afsvalnat.

Hummersallad med ré moulade-sås. (f. 6 pers.). 1 burk hummer 2,70, 1/2 msk. kapris, 2 ansjoviar, 1 knivsudd portug. lök, 2 äggulor, 10 tsk. matolja, 2 tsk. ättika.

Beredning: Hummern lägges på sikt att väl afrinna. Kaprisen hackas fint och anväses rensas och skäres i fina tärningar. Äggulorna vispas väl och tillsättes med matolja, 1 tsk. jänsänder. Då 5 tsk. matolja äro iblandade tillsättes hälften af ättikan, därefter resten af matolja och sist återstoden af ättikan, under det att säses öres 1/2 tim. hvarefter de öfriga krydlorna sakta nedröras. Hummern uppägges på ett fat, säsen hälls öfver och anrättningen garneras med grönsallad.

Smörgåspudding. (f. 6 pers.). 1 bittermandel r. ett tjugufemöres hvetevöröd, 4 msk. smör 4 ägg, 4 kpkp. gräddmjölk, 1 tsk. socker.

Till formen: 1/2 msk. snör, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Bittermandeln skällas och rifves. Brödet skäres i skifvor och bredes på ena sidan med smör. En form smörjes med smör och beströs med stötta skorpor. Smörgåsarna nedläggas i formen, med smörsidan uppåt, mellan hvar och hvar strös litet af den rifna mandeln.

Äggen och mjölken vispas tillsammans och hälls öfver brödet. Puddingen gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 20 min. serveras med sylt eller äppelmos.

Gädda med pepparkakor (f. 6 pers.). 1 1/2 kgr. gädda, 1 medelstor sill, 1 msk. smör, (40 gr.) 4 del. mjölk eller vatten.

Till säsen: 6 ettöres pepparkakor, 1 del. gräddmjölk.
Beredning: Gäddan fällas, urtages köljens väl samt inklappas i en fiskhanduk. Den ej urvattnade sillen rensas köljens och lägges in i gäddan. Smöret brynes i en stekgryta, gäddan nedlägges läri och brynes väl på båda sidor, hvarefter den påspädes med kokande mjölk eller vatten och får steka, med tätt sluet lock, på sakta eld, omkr. 1/2 tim. pepparkorna stötas fint och blandades med gräddmjölken. Gäddan upplägges på varmt fat och garneras med persilja. Säsen afredes med de upplösta pepparkakorna, får koka upp samt silas och serveras i särskild sässkål.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinna äger att ä denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 1. Skulle intressera mig att veta, hur engelskorna och amerikanskorna, som ju äro kända för sitt vackra utseende, bära sig åt för att så länge bibehålla sig ungdomliga och friska? De bada naturligtvis. Varm- eller kallbad? Tvättade de ansiktet med varmt eller kallt vatten? Använda de ansiktsmassage, ånga och fett?

A. W.

GÖR JÄMFÖRELSE!
Köp Vy- och illustr. Brevkort från **John Fröberg, Finspong.** 10 st. 35 öre, 20 st. 60 öre. 50 st. kr. 1,10, 100 st. kr. 1,90, 200 st. kr. 3,70, 500 st. kr. 8,50, 1000 st. kr. 16,—; alla sorterade. *Likvid torde insändas.*

N:r 2. Hvilka äro berättigade att välja stadsfullmäktigt?
Kvinnlig pennumerant.

N:r 3. Hvad fordras för inträde på optekarebanan? Hafva de kvinnliga biträdena lika aflöning med de manliga?
Nicoline.

N:r 4. Jag har i flera år lidit a svalkatarr (stark slenbildning i hal sen. Har äfven besökt läkare, men utan nämnvärdt resultat. Skulle någon, som och för samma åkomma, rådfrågat professor Cederskiöld i Stockholm, vilja gifva mig några upplysningar. Är behandlingen pålägsam, måste masagen fortsättas under lång tid, och blir en sådär kurs mycket dyr?
Thyra.

N:r 5. Finnes något ålderdomshem eller anstalt, där en äldre, fullt frisk person mot mindre årlig afgift mottages?
J. A.

N:r 6. Vid hvilken ålder vinnes inäde vid kadettskolan på Carlberg? Huru stor är afgiften där pr år? Finnas där friplatser?
»Rådwill.»

N:r 7. Har ungefär ett år lidit a nervös andtappa. Är det någon af Iduns läsare, som haft en dylik åkomma och blifvit botad, så gif mig ett godt råd?
Oändligt tacksam.

N:r 8. Finnes något botemedel (eller huskur) mot nervvärk?
Lidande.

N:r 9. Vill någon erfaren husmoder lämna mig recept på goda strufvor?
Anna 26.

N:r 10. Finnes å Näås anordnad en 2-årig (eller huru lång) kurs för utbildande af slöjdlärarinnor? När tagen den sin början, och hur dyra ställa sig ungefär omkostnaderna att genomgå en dylik? Hvilka äro fordringarna för att vinna inträde? Hvar eljes utbildad sig till slöjdlärarinna?
A. T.

N:r 11. Kan någon upplysa mig om W. S. Hill & söners adress i London?
Isa.

N:r 12. Kan någon gifva en i matlagning nästan oerfaren flicka med eget hushåll anvisning på en bra och billig kokbok för enkel och god mat?
Oerfaren.

N:r 13. Till hvad skall man använda idenlappar, hvilka ej duga till lapp-täcke?
60-årig.

N:r 14. Hvilka äro fordringarna för att komma in vid »Handarbetets vänners»?
Greta.

N:r 15. Hvad fordras för att blifva uttagen som elev vid Sofiahemmet? Huru lång är kursen? Bo eleverna på sjukhuset? På de sedan plats som undersköerskor?
Ellen.

N:r 16. Vill någon säga mig, hvilket kola man skall genomgå för att blifva slöjdlärarinna? Hvad kostar det? Huru lång tid behöfs?
Tacksam pennumerant.

N:r 17. Hvilka handarbeten betala sig bäst? Äro konstväfnaderna fortfarande moderna? — Vore det lönande att väfva och hvar äro sådana väfnader lättas afyttrade?
Rådwill flicka.

Fallande räntor beröra ej **Lifräntetagare.**
De hafva en fast inkomst för lifstiden **LIFFÖRSÄKRINGSBOLAGET MUTUAL LIFE**
lämnar högsta möjliga lifränta på inbetaldt kapital, ända till 21 % och erbjuder **största möjliga soliditet** genom sina fonder på **1,316 millioner kronor.**
Öfver 6 1/4 millioner utbetalas årligen till 6,285 lifräntetagare.
Tariffer tillhandahållas och upplysningar lämnas beredvilligast å bolagets kontor, Strömsborg, Stockholm.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinna uppmanas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves alltid tydligt nummer å den fråga de gälla. Å de tre af våra läsarinna, som under årets lopp tillfyllestgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela tre pris, hvardera bestående af 25 kronor. Förändskul bör en hvar, som insänder svar, alltid undertecknad med samma signatur.

N:r 438. En fördel är det ju alltid att ha tagit studenten, men det är alls icke nödvändigt. Ännu större fördel vore att ha genomgått något af instituten vid Ultuna eller Alarp. Nödvändigt ä att vara fullt hemmastadd i bokföring.
Olga.

N:r 442. Egen härd är guld värd. Hjärtats frid är fyllda pliktens lön. Flit är lyckans högra hand och sparsamhet dess vänstra. Passande deviser torde ni för öfrigt finna i mängd i »Gyllene ord», sentensers saml. af V. E. Lennstrand, i »Blänkyraren», citat saml. af K. Åberg och M. Henschen i »Gerd», poetiskt album, eller i något födelsejagsalbum.
Olga.

N:r 444. Om fläckarne äro nya, kunna de borttagas, om man dryper citronsaft därpå, låter tyget ligga några timmar och därefter gnider fläcken. Blandas eljes i litet vatten två matskedar koksalt och två teskedar pulvriserad salmiak. Stryk därpå på fläckarne och låt tyget ligga utsatt för luftens inverkan några timmar, hvarefter det tvättas. På samma sätt förfaras med en tjock blandning af krita och grönsåpa, sedan slagget först blötts i vatten. Får förnyas, om ej fläckarne försvinna efter en första behandling.
Olga.

N:r 446. Czernys pianoskola och äfven Beyers är bra. Att förorda äro dock Damms eller v. Bocklers, de bli ej så »rottsamma», enär de innehålla en hel del melodiosa små bitar. Alla äro i bokhandeln tillgängliga.
Olga.

N:r 466. Framstående arbeten öfver musikens estetik och historia finnas utifrån af Hoffmann, Wagner, Zimmermann, Richter, Ambros, Naumann, Marini. På svenska finnas dylika arbeten af J. L. Höijer, A. Mankell, V. Bauök, A. Hülphers, E. Drake, I. Dannström, J. A. Josephson m. fl., hvarom ni i närmaste bokhandel erhåller närmare besked.
Olga.

N:r 489. Bättre än det af eder omnämnda sättet är att sprita årtorna. Ägga dem i en malngryta och röra om dem flitigt jämte en tesked strösocker till hvarje kanna årtor. Det bör naturligtvis ej vara stark eld under grytan. Läggs på flata porslinsfat och få torka i svag ugnsvärme, förvaras i lårtspåsar i torr rum. Årtor kokas 10 minuter, läggs på konservburkar, som genast lödas eller skruvas igen, hvarefter burkarne få koka 1 1/2 timme.
Olga.

N:r 542. Fru Tilly Groths adress är Brahegatan 25, 1/2 tr. t. v. Stockholm. Har från flera håll hört hennes astmadekokt berömmas.
Mor.

— Ofta är denna sjukdom ärftlig. Den, som en gång haft ett astmatiskt anfäll, från hvilken orsak det än föreskrifves sig, vare sig förskämd luft, ansträngning, sinnesrörelser eller organiska lidanden, må aldrig underlåta att söka läkarehjälp. Rådfråga därför Iduns läkare, så kostnadsfritt!
K—a R—e.

N:r 555. Hos hvarje porslinsaffär som mellanhand kan ni beställa servis med monogram från Rörstrand eller Gustafsberg. Prisuppgift på samma ställe.
K—a R—e.

N:r 556. Vänd eder till föreståndarinnan för Fackskolan för huslig ekonomi. Uppsala fröken Ida Norrby, så erhåller ni alla önskade upplysningar.
K—a R—e.

N:r 558. En liten, vacker och treflig stad med billiga skatter och lefnadsomkostnader är Enreholm vid Rönneå. I åttondels mål från åns utlopp i Skelleven.
K—a R—e.

N:r 559. Skrif till »Teacher» Göteborg p. r.
N:r 561. Hör efter i bokhandeln!
K—a R—e.

N:r 564. 3 deciliter risgrön tvättas i ett par varma vatten och få väl afrinna, kokas sedan i 3 liter mjölk och en bit smör, och då gröten är tjock, hälls den upp att bli kall, då man blandar läri en å två skedar socker, litet muskot, ängefära och salt, 3 deciliter rensade och förvållda russin, 5 å 6 vispade ägg och 6 deciliter kallkaff och genom durkslag drifven hackleflver samt 650 gram fin-

Örebro Ett-öres Special
Utmärkt till Kaffe och Té.
Närande! Välsmakande!

skuren njurtalg eller i brist härpå 2 deciliter smält smör. Blandningen slås i en väl smord och beströdd låg form och gräddas i ugn. Då kakan är stannad, stjälpes hon på fat och serveras med smält smör. Vill man minska på äggen, tages mindre af mjölken.
K—a R—e.

N:r 567. Insänd adress och porto till Iduns redaktion.

N:r 578. De bästa väfstolarna köpas från Kristianstads läns slöjdskola, adr: Önnestad. Att söka att förtjäna sitt levnebröd på väffaffär, vill jag ej tillråda någon, emedan hemväfnaderna äro svårsälda. Väfstolorna inbringa ej mycket emedan hyrorna i ådrerna äro dyra.
Moster Emma.

TIDSFÖRDRIF

CHARAD.
I sjö och skog mitt första var
En mystisk gäst i forna dar,
Men i vår nyktra tid, nu mer,
Föraktligt man åt sagan ler.

Ängens blommor, ljufva, späda,
Åt mitt andra tycks sig gläda,
Där den smyger, tyst och klar,
Stjärnan, som på fästet glimmar,
I de tyta aftontimmar
Ofta där sig speglar har.

Bland sköna platser i vårt land
Mitt hela finns vid Venerns strand.
ELINE.

FYRKANTIGA NÖTTER.

I.

	1	2	3	4
1	a	a	b	d
2	d	d	i	i
3	n	n	o	o
4	r	r	r	r

1) familjemedlem, 2) sport, 3) mytologisk person, 4) någonting afbrytande.

II.

	1	2	3	4
1	a	a	a	a
2	d	d	g	i
3	l	l	l	l
4	s	s	t	å

1) bräckligt, 2) förvaringsrum, 3) mansnamn, 4) krydda.

Bokstäfverna ordnas så, att orden i de hvarandra motsvarande väg- och lodräta raderna blifva lika.
S. R—N.

ÖSTLIND & ALMQUIST.
ARVIKA,
Stockholm, Göteborg, Malmö, Vasagat. 50. V. Hamng. 18. Baltsgat. 10.
Tillverkar endast förstklassiga **Flyglar, Pianonon,** från 675 kr. och **Orglar,** från 90 kr.
Mångårig garanti.
Äldre instrument tagas i byte.
Guldmedaljer vid utställningar och musikauktioneters högsta erkännande.

Siden från Zürich
äro världsberömda. — Modernaste möster i hvitt, svart och alla slags färger. — Oppnåddt uralt till billigaste engrospriser, meter och klädningsvis, till privatpersoner, porto och tullfritt. Tuentals erkännande skrivelser. — Proffer franco omgående. — Brevporto till Schweiz 20 öre.
Seidenstoff-Fabrik-Union Adolf Grieder & Cie,
Kgl. Hofleverantör.
Zürich, S. 52,
(Schweiz).

Uppmuntra hemindustrien

E. provinsialläkaren dr. Carl Dahlberg yttrar i sin utmärkte bok »Första lefnadsåret» om de svenska preparaten Dynamol och Stefanos bl. a. följande: »Preparaten närma sig till sin sammansättning Mellins Food, med hvilket de synas kunna upptaga täflan, då de äro billigare och af svensk tillverkning»
Medicine Doktor Henrik Berg säger i sin nya förträffliga bok »Om Barnvård» bl. annat följ.: »I praktiken tyckas äfven Dynamol och Stefanos stå sig alldeles förträffligt och segerrikt upptaga kampen med det utländska preparatet Mellins Food.»
Dynamol och Stefanos till salu å de flesta apotek samt i hvarje väl fournerad specialhandel.

BORTPLOCKNINGSGÅTA.

Sedan man från hufvudordet borttagit en bokstaf, omkastas de öfriga bokstäfverna, så att ett nytt ord därigenom erhålles. Från detta nya ord tar man också bort en bokstaf samt bildar ett nytt ord, och på detta sätt förfäres det, undan för undan, till dess alla bok-stäfver, utom en, blifvit bortplockade.

De därigenom uppkomna orden skola vi här nedan beteckna:

»Hufvudordet» vi ej sakna
Uti vår upplysta tid;
Om vi det helt plötsligt gjorde,
Skulle vi »ta illa vid».
Huru skulle vi då kunna
Följa nästans alla steg,
Huru kunna observera
Nästans get uppå vår teg.

Låta vi en bokstaf falla,
Återstå oss sju, ändå,
Och om dem vi rikigt ordna
Kunna nytt ett ord vi få:
Hvad oss skulle mycket plåga,
Under solhet sommar dag,
Om ej i vår närhet funnes
Något källfriskt vattendrag.

Nästa ord — se'n bort vi tagit
Än en bokstaf — blir en fisk,
Hvilken inkräm man kan finna
Ofta nog på högarns stick.
Någonting som kan dig sticka,
Blir det nästa ordet se'n,
Och därnäst: hvad tar väl skutan,
Om den stöter mot en sten?

Stomatol-Tvål

beredd af de finaste oljor, är till följd af sin stora Stomatolhalt utan gensägelse den bästa i händeln förekommande tvålsort för hudens rationella vård. (B)

Då vi än en bokstaf tappa
Få vi genast någonting,
Hvilket än som fyrbent, bölar,
Än som tvåbent, går omkring,
Så ett litet ord som tolkar
En naturens milda gråt.
Sista ordet: afskildt ställe
Dit man färdas uti båt.

SIBYLLA.

VOKALFÖRÄNDRINGS-GÅTA.

Med a vi sitta mycket tätt,
Men trängas ej ändå.
Med o jag gör ett hål, helt lätt,
Om man vill ha det så,
Med u jag viras kring din hals
Ifall det är modernt — hva' falls?
ONKEL SET.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 52

CHARADEN: Nyår.
IFYLLNINGARITMOGRYFEN: Ingeborg — Margareta: Medevi, reffen, vårdag, André, träkub, Örebro, vinter, färbog, skorem, Farsta, Kalmar, alskog, handla, kamfer, altare, kålrot, Vendla.
METAMORFOSEN: Karl Mikael Bellman.
DIAMANTGÅTAN: 1) h, 2) sus, 3) summa, 4) hummern, 5) smekt, 6) art, 7) n.
ANAGRAMMET: rensade, resedan, serenad, en'eras.

Radhes Hushållsanjovis Fyrtornets Kaviar

(finaste svenska kryddning af utsökt råvara)
OBS! Hvarje burk bär varumärket »Fyrtornet».

TABULA MAGICAN:

7	5	8	3	1
2	4	1	8	9
3	9	6	4	2
4	1	6	4	9
8	5	3	5	3

Siden-blusar kr. 3: 40

till högre pris — 4 meter! — porto- och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart vitt och kulört »Henneberg-Siden» från 85 öre till kr. 20: 85 pr meter.

G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.) Zürich

Barngarderoben

denna alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpredda, utgifves äfven under nästa år efter samma bepröfvade plan som hittills. Med sitt en gång i månaden utkommande 8-sidiga nummer, innehållande bortåt ett hundratal illustrationer öfver allt, som hör till våra barns dräkt från de spädate åren till vuxen ålder, och åtföljdt af en stor dubbelsidig mönsterbilaga, ersätter tidsningen mångfaldt den ringa prenumerationsafgiften af 3 kronor pr år genom den nytta och den besparing, dess praktiska vinkar och råd bereda hvarje hem.

Hvarje husmoder, som själf ombestyr sina barnkläders förfärdigande i hemmet, bör ej försumma att prenumerera på

Barngarderoben

Zanderska Helpensionen för flickor

i egendomen Ström (25 min. väg från Saltskogs station nära Södertelje), belägen vid en vik af Östersjön, mellan barrskogklädda höjder i en för sitt hälsosamma klimat känd naturskön trakt.

8-klassig elementarskola med undervisning i musik, handarbete och hushållslära. Språkundervisningen meddelas af infödda lärarinnor, som bo i skolan. Konfirmationsundervisning meddelas. Vårterminen börjar den 19 januari 1903. Prospekt sändes och anmälningar af nya elever emottagas af

HELENA HALLSTRÖM, Ström, Saltskog.

Göteborgs Enskilda Bank

12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Sydsvenska Kredit-Aktie-Bolaget, Stockholm, 17 Fredsgatan 17
Afdelningskontor Götg. 31.
(Fonder kr. 6,765,000.)
Deposition 4 %
Kapitalräkning 4 %
Sparkasseräkning 4 %
Upp- & Afskrifning 2 %
Kassafack å 15, 20 och 25 kr.
Hemsparbössor.

Hernösands Enskilda Bank,
Kungsträdgårdsgatan 16.
Sparkasseräkning.
Kassafack 15 kr. pr år.
Notariatafdelning.

Första klass Privathotell,
en och två trappor upp,
8 Birger Jarlsgratan (f. d. 10),
Stockholms förnämsta gata.
Rikstelef. 4401. Allm. Telef. 125 39.
Edla Carlsson.

Nyårsönskan från Grosshandlare Gustaf Johnson med Fru, Eskilstuna.

Tandläkare John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17.
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen
Allm. Tel. 130 57.

Tandläkare Sjöquist
6 Sturegatan 6. Riks 45 91 Allm. 54 63.
Rådfrågningar 2-3.

Tandläkare G. W. Widfond.
Drottninggatan 74.
Artific. tänder från 2 kr. st., plombering, m. m. Rikstel. 27 54 Brunkeb. 21 91

Doktor J. Arvedsons Kurs i Sjukgymnastik Massage och Pedagogisk gymnastik, medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter. som en kurs vid Gymnastiska Central Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom Dr. J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Professor G. Cederschiöld behandlar med egen massagemetod mag- och tarmsjukdomar, kvinnosjukdomar, kronisk snufva och svalkatarr m m. Engelbrektsq. 5. Träffas hvardagar 2-4. Allm. Tel. 184 51.

Sundsvalls Enskilda Bank

22 Fredsgatan 22.
Sparkasseränta ... 4 proc.
Uthyr Kassafack, årshyra från 15 kr.

Stockholms Dagblad

Morgon- och Aftontidning.
Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade Söndagsnummer.

Undervisning i Massage och sjukgymnastik meddelas af Gymnastikdirektör E. JACOBSSON, Västergatan 60, Malmö. Närmare pr bref eller personligen.

Högstedt & C:o

32 Regeringsgatan 32 — Stockholm —
Specialitet: Bordeaux- & Bourgne-viner.
Billiga priser.

Finfin kryddsill från Vest-osten af höstinläggning, kaagar inneh. 1/2 och 1/4 val, till kr. 3 och 6, kan erhållas hos Fru Elin Eisner, Falkenberg.

Läs och märk! Af alla ekmöbler fås de bästa från Färdmöbelfabriken i Nyköping. Begär prisurant.

Sparkstöttingar i 3 olika storlekar till pris kr. 10, 11, 12 fraktfritt försäljas af fabriken Varig adr Flen. OBS! Öfverträffa alla andra i styrka och lättgående.

Prenumerera på KAMRATEN För möblering af matsalar, herrum, salonger, sofrum, restauranter, kontor, villor etc., torde illustr. prisk. begäras från OSCAR EDV. EKELUNDS Snickerifabriks-Aktiebolag, Adr. Wirserum. 40 år sedan affären grundades. Solidt och prydligt arbete, snabb expedition och moderata priser. Specialitet: Ekmöbler. Försäljningsaffärer: Stockholm: Birgerjarlsgratan 22. Göteborg: Grönsakstorget 2.

MODERNA MÖBLER

tillverkade å egna verkstäder efter teckningar af framstående konstnärer.

Kostnadsförslag sändas på begäran, utan förpliktelse till köp.

NORDISKA KOMPANIET, STOCKHOLM.

Nytt!

10 öre pr n:r!

Iduns Handarbetstidning

utkommer år 1903 två gånger i månaden som en själfständig månstertidning och kostar för helt år kr 2: 20 för halft år kr. 1: 20. För detta enastående billiga pris erhålles sålunda 24 nummer med originalmönster till handarbeten af alla slag, broderier, läderplastik, träsniderier, glödröjning m. m. komponerade af tvänne framstående kvinnliga konstnärer på detta område.

10 öre pr n:r!

Nytt!

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.

Stenkol, Cokes Anthracit

Carré-Briketter.

Rikst. Kontor: A. tel.
4 27 22 Skeppsbron 22 22 88
22 20 5 Strandvägen 5 60 19
20 12 1 Parmmätaregatan 1 61 98

Pellerin's Margarin
är bäst!

Köp Züricher Sidentyger

Försändes till fabrikspriser franko och tullfritt direkt till privatpersoner.
Rekvirera profver.

Stort lager första nyheter i svarta, hvita och kulörta sidentyger till brud-, sällskaps- och promenad-toaletter.

Sidenhuset **E. SPINNER & C:ie**,
ZÜRICH (SCHWEIZ).
(förr J. Zürers sidenfabrik, grundl. 1825).

Sparkasseräkning
4 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
1 Drottninggatan 1
Mynttorget 4, Drottninggatan 102.
Hornsgatan 52.

Agra Mejeri-Margarin
är
finaste märket.

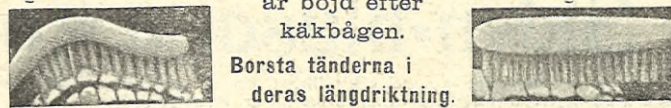
Svenska Morgonbladet
Frisinnad Själfständig. Sveriges enda dagliga helykterhetstidning.
Utkommer 1903 med sin 13:de årgång.
Morgonupplagan — för Stockholm — med sju nummer i veckan kostar för helt år kr. 6.—, kvartal kr. 1.60.
Dagupplagan — för landsorten — med sju nummer i veckan, kostar för helt år kr. 4.—, kvartal kr. 1.25.
Hvarannandagsupplagan — för landsorten — med ett nummer hvarje torsdag, fredag och söndag — söndagsnumret ett uppbyggelselblad — kostar för helt år kr. 2.—, kvartal 67 öre. Allt postfördrings- och hembäringsafgiften inberäknad.
Alla prenumeranter å någon af Svenska Morgonbladets upplagor erhålla i början af januari gratis ett extra fint
Nyårsalbum
om 48 stora sidor, innehållande omkring 270 porträtt och illustrationer jämte ett rikhaltigt textinnehåll.
All prenumeration för landsorten sker å närmaste postanstalt.
Prenumerera i god tid!
Stockholm i december 1902.
Redaktionen.

Allm. telefon: 8 68, 47 35, 47 36.
Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag
etableradt i Stockholm 1880.
Rikstelefon: 1 79, 66 10.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

STOMATOLTANDBORSTEN

Stomatoltandborsten. En vanlig tandborste. Afstånden mellan de längre borsten äro afpassade efter tändernas bredd, hvarför Stomatoltandborsten också äro förmåga att intränga mellan och rengöra tändernas beröringsytor, hvilka som bekant lättast angripas af tandröta. Som skaf af är af celluloid (äl detsamma ej helt vatten.

Riks-Telefon 22 55. Allm. Tel. 22 66.
Fö:sök KOCKS Anthracit!
Plomberade säckar! Fri hemtransport!
Riks-Telefon 22 55. Allm. Tel. 22 66.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs

— praktisk och teoretisk undervisning i huslig ekonomi för unga flickor och husmödrar —
börjar sin andra termin den 15 januari 1903.
Kursen för unga flickor omfattar tiden från 15 jan.—1 juni, med arbete fem dagar i veckan.
Kurserna för husmödrar omfattar tio veckor, med arbete en dag i veckan. Prospekt erhålles och anmälningar mottagas af
ELISABETH ÖSTMAN,
f. d. hufvudlärarinna för den praktiska undervisningen i Lärarinnekursen vid Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.
Adress: Stockholm, 8 Östra Järnevägsgatan, 2 tr. [nära hörnet af Mäster-Samuelsgatan]. Allm tel 102 25.
Referenser: Fru Christina Bünsow, Strandvägen 29. Friherrinnan Märta Cederström, Blasieholmstorg 11. Fru Agnes Estilsson, Hölländargatan 12. Fru Fanny Huss, Regeringsgatan 93. Fröken Sigrid Pahlman, Döbelngatan 2 C. Doktorinnan Anna Wide, Hamngatan 22. Fru Amanda Krfstedt, Tomtebodan Uppsala: Fröken Ida Norby, Före lärarinna för Fackskolan för huslig ekonomi, Fru Charlotte Kerfstedt.

Lars Monténs Neutrala Karntval till yllevätt och Oleintval till linnenvätt användes lämpligast sålunda:
1/2 kg tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 å 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid yllevätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 å 38 grader.
Finnes hos de flesta specihandlare samt i mina butiker.
Nr 19 Stora Nygatan. Nr 29 St Paulsgatan.
Siltvermedalj i Köpenhamn 1888. Guldmedalj i Stockholm 1897.

Helt år
Kr. 2: 20

Elegantare och smakfullare

än någonsin, i helt ny utstyrel, utkommer Iduns Modetidning år 1903 med två nummer i månaden, hvar och ett med dagens nyaste moder från Paris, London, Wien och Newyork, tryckta på tjockt och fint illustrationspapper. Dessutom en serie afbildningar af våra vackra svenska folkdräkter.

IDUNS MODETIDNING

Då den därtill erhålles till det otroligt billiga priset af kr. 2: 20 för helt år eller kr. 1: 20 för halft år å närmaste postanstalt genom prenumeration, eller 10 öre pr nummer hos alla våra kommissionärer samt tillhandahåller tillklippta, fullt korrekta mönster till ett mycket billigt pris, finnes det helt visst ingen praktisk husmor, än mindre någon sömmerska, som underlåter att på prof prenumerera på

IDUNS MODETIDNING för år 1903.

Halft år
Kr. 1: 20

HUSHÅLLSSKOLA.
I ett godt hem, beläget vid foten af Omberg, i en ovanligt naturskön trakt, med dagliga järnvägs- och ångbatskom., kunna unga bättre flickor erhålla grundlig undervisning i allt hvad som hör till skötandet af ett väl ordnad hushåll, samt i alla enklare och finare handarbeten, jämte konstväfnad. De bästa ref kunna erhållas. Kursen börjar den 15 jan. och slutar den 1 maj. Närmare underr af Fru Eda Rehström, Alvastrå. Pris 85 kr i månaden.

Yleklädningar

i afpassade bitar å 6 mtr, extra fin Engelsk Cheviot, svart, mörkblå och rödbrun, som kostat 12 kr., bortslumpas af en händelse till kr. 7: 75 pr styck.

Hörnboden,
6 Observatoriegatan 6,
STOCKHOLM.

LEDIGA PLATSER

Undertecknad, elev af Fröken von Eneströms Väfskola, Örebro, söker med hjälperska, likaledes utbildad, kunnig och intresserad af väfnad, särskildt konstväfnad. Hem erhjudes hos mig. Närmare genom korrespondens med
Anna Pontoppidan,
Villa Gerda, Helsingborg.

Gouvernante, skicklig o undervisningsvan i svenska ämnen, språk o. musik, sökes för 15 årig flicka. Goda rekommendationer fordras. Svar märkt »Godsägare, Nyköpings län» sändes till Iduns exp.

Anspråkslös duglig, någ t musikalisk flicka, 23 år, fran godt föräldrahem i landsorten erhåller genast plats att förestå medelålders tjänstemans hem i Stockholm och varda hans barn Lön 150 kr. Svar med foto., ref. till »Moder-vård», Iduns exp.

Landthushållerska.

Platsen såsom hushållerska på större egendom i mellersta Sverige är ledig. Sökande bör vara van vid landet, skicklig i matlagning samt äga förmåga att handleda tjänstepersonalen.

Uppgörelse asfer tiden intill 24 april 1903 med tillträde ju för desto hellre och med företrädesrätt till tjänstens fortsättning, om denna fylles till belåtenhet. Endast å förstklassens betyg och rekommendationer fastsättande. Ansökning med upprift om lönepretentioner insändes till »Förmålig plats» intill 24 april, undr adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Ma:lig filosofie kandidat eller licentiat önskas på bruks-gendom i mellerst-Sverige som informator för 3:ne skolbarn med undervisningsskyldighet i matematiska och svenska ämnen. Platsen tillträdes 15:de januari.

Svar torde, märkt »Skyndsamt svar» insändas under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Kvinnlig seminarist,

eller kvinnlig student å reala linien, önskas till den 15:de januari som lärarinna i lefvande språk, musik och handarbete till sammans med informator undervisa 3:n flickor å bruks-gendom. Svar märkt »15:de januari», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Vid Östersunds Flickskola

önskas examinerad lärarinna till vikarie under nästkommande värtermin.

Ansökningar åtföljda af betyg — äfven läkarebetyg — insändas före den 7 jan. 1903 till undertecknad, som lämnar upplysningar.

Alma Renborg,
adr. Östersund.

I barnlös, yngre familj, bosatt i vacker trakt i Österg., far bildad flicka god plats. Norra Inackord-Byrån, Mästersamuelsgatan 62, Sthlm.

EN DUGLIG anspråkslös lärarinna med EN godt allvarigt sätt far plats i början af januari i en enkel familj på landet, för att undervisa en 13 års flicka i vanliga skolämnen, språk, musik, handarbeten. Svar jämte fotografi, löneanspråk och betyg sändes under adr. »I. N.», Ljungby.

PLATSSÖKANDE

Ung flicka önskar plats att gå frun tillhanda i bättre familj, i en af rikets större städer. Hufvudsakligen önskas ett godt bemötande samt att räknas till familjen. Svar afvaktas tacksamt till »E. 21», p. r. Karlskrona.

En bättre flicka

önskar i och för utbildning komma i fin, god familj i Stockholm som sällskap och hjälp med förekommande småsysslor. Svar till »24 år», Sv. Teleqrambyråns Annonsafd. Göteborg.

26 års bättre flicka

önskar plats på nyåret, i familj mot någon lön eller fritt vime. Är kunnig i enklare matlagning samt handarbeten. Svar emotes tacksamt till »Ingeborg» p. r. Falkenberg.

Ansättning som sällskap och hjälp i ett bättre, stilla h-m sökes af bildad flicka. Någon lön åstundas. Svar till »37 år», p. r. Halmstad. Referenser: Fröken M. Hult och Doktor E. Augustinsson, Halmstad.

Plats sökes af flicka, musikalisk, god handstil, huslig, van undervisa. Svar »1903», Uddevalle p. r.

Landbrukardotter önskar plats i bättre hem, helst på herrgård för att hjälpa till i hushållet och med alla inom hemmet förefallande sysslor såväl finare som grofve. Något kunnig i klädsömnad och handarbeten. Svar till »Arbetsam», Iduns exp.

Som hus-mors dugliga hjälp eller att på egen hand sköta hem, söker bildad flicka plats. Kunnig i matl., bak, sömnad m. m. Svar »Idog», Iduns exp.

En bättre flicka, med glädje och vänligt sätt, önskar plats som sällskap och hjälp i sin familj. Är van vid sömn., handbeten och hushåll-göromål. Har förut innehaft sådan plats. Svar till »A L-dt», Iduns exp.

Äldre barnsköterska

söker plats på nyåret för en eller två små raringer. Är barnkär, pålitlig och pligtrogen. Ett vänligt bemötande önskas. Goda betyg. Svar till »Verkligt pålitlig» Iduns exp.

En närvsjuk, kan efter den 15 januari mottagas i fru Carolina Zottermans pensionat, Vadstena.

14-årig Flicka

väluppfostrad, snäll, frisk och begåfvad, af god familj, önskas såsom kamrat från nästa termins början å en jämnårig flicka på landet. God lärarinna finnes. Inackorderingsafgiften bisak. Svar till »Sörmlands-gods», Iduns exp.

Paris. Famille française reçoit pensionnaires. Confortable villa, joli jardin, bains, calorifère, leçons de français. Référence: M:lle Ljungqvist, Munksjö, Jönköping. Mme Lehman, 7 rue Scheffer.

Solflicka

kan få ett godt hem i Stockholm, med öm och moderlig tillsyn. 15-årig dotter finnes i familjen. Priset moderat. Närmare underrettelser genom svar till »Hemtnafnad», Iduns exp.

PARIS. Pension dans fam. franc. Références suédoises. Mme Barré, 70 rue d'Assas, quartier Luxembourg.

En ung flicka önskar inackordering på större landegendom, där tillfälle gifves att lära allt, hvad som hör till ett väl ordnad hem. Hålet där ännu en ung flicka finnes. Svar till »18 år», Jönköping p. r.

Junge Damen, die gründlich Deutsch-ich lernen wollen, finden angenehmen Aufenthalt in der Familienpension von Frau v. Mengershausen. Hannover, Ferdinandstrasse. Beste Referenzen.

Halft år
Kr. 1: 20

Helt år
Kr. 2: 20

Hjärt- och bröstsjukdomar.
Om icke organiska fel föreligga, utan man endast har en känsla af beklämning och tryckning i hjärttrakten (till följd af fökylning m. m.), så verkar dr Otto Krauses Kattsprängplaster hastigt och säkert. Erhållas å alla apotek å 30 öre. Bruksanvisning medföljer. Hufvuddepot: Apoteket »Fläktå Örn», Malmö. Endast äkta med skyddsmärket: Springande katt.

En bok för alla Husmödrar
är den på **Albert Bonniers** förlag nyligen utkomna
Fru Langlets Kokbok
Innehållande beskrifning på
1,722 olika rätter.
4,50, inb. 5,—, bättre band 5,50.

DOKTOR AULINS TÉ,
ny sändning, årets skörd. Pris 4: 50 pr kr. Rekommenderas såsom bäst och billigast. Säljes endast hos
C. A. ÅKERHOLM,
Stockholm, Götgatan Nr 28.
Riks- & Allm. telefon.